

ПОЛИТИКИН ЗАБАВАНИК

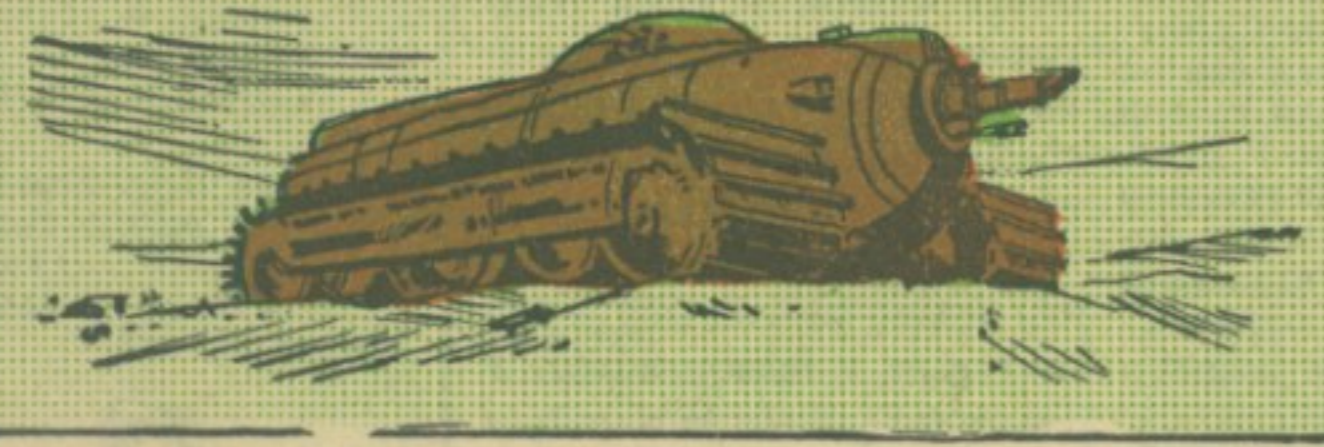
20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 478
Субота, 25. фебруар 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

И...АКО САМ У ПРА-
ВУ, ОВО СУ ВРАТА
КОЈА ТРАЖИМО!

СВЕЖ ВАЗДУХ...
И ВИСОКА ТАВА-
НИЦА! К-КАКО СИ
ЗНАО, ФЛАШЕ?

У
ОВОМ
БРОЈУ

ВОДА ОПАДА!
ИСПУМПАВАЈУ
ЈЕ! ОТКУД СИ
ЗНАО ДА ТРЕБА
ДА УЉЕМО
КРОЗ ВРАТА
ОЗНАЧЕ-
НА
КРУГОМ?

НА ОСНОВУ
СИГНАЛА...СТИ-
ЗАЛИ СУ У ПРА-
ВИЛНИМ
РАЗМАЦИМА-
ТРИ...ЈЕДАН...
ЧЕТИРИ...
ЈЕДАН...
ШЕСТ!

ТРИ-ЈЕДАН-ЧЕТИРИ-ЈЕ-
ДАН-ШЕСТ! У МАТЕМАТИЦИ
ЈЕ ТО ГРИКИ СИМБОЛ
„ПИ“!

ПИ? ОДНОС
ПРЕСНИКА КРУ-
ГА ПРЕМА ОБИМУ,
ЗАР НЕ?

ТАСИНО! СИГУРАН
САМ ДА НАШИ ГО-
СПОДАРИ НЕ ЗНА-
ЈУ ГРИКИ-АЛИ
ТАЈ ОДНОС ЈЕ ИСТИ
НА СВИМ ПЛА-
НЕТАМА! ИС-
ПРОБАЛИ СУ
НАШУ ИНТЕ-
ЛИГЕНЦИ-
ЈУ!

СА СМРКУ
КАО НЕПРЕ-
ЛАЗНОМ!
НАДАМ
СЕ ДА ЈЕ
ИСПИТ
ЗАВР-
ШЕН!

ДА НИСИ ПОЛОЖИО
ИСПИТ, МИ БИЕМО САД
БИЛИ МРТВИ! КАКВА
ЛИ СВИРЕПА БИЊА
НАСТАЊУЈУ
ОВУ СТАНИ-
ЦУ?

МОЖДА
ЋЕМО
УСКОРО
ДОЗНАТИ,
ДЕЈЛ...

ПОШТО СУ УТВРДИЛИ
НАШУ ИНТЕЛИГЕНЦИ-
ЈУ... МОЖДА ЋЕ СЕ
ПОДАВИТИ!

ЖЕЛЕЛА
БИХ ДА
ШТО ПРЕ
ОДЕМО
ОДАВ-
ДЕ...

ЈА БИХ...
ОХ, ФЛАШЕ...
ТАКО ЈЕ
ЗАГУШЉИВО
ОВДЕ!

...ЧУДНО!
И МЕНИ СЕ
ОДЈЕДНОМ СПА-
ВА...БИЛО
ЈЕ НАПОР-
НО...

ФЛАШЕ, ПОЛОЖИЛИ
СМО ИСПИТ... ЗАШТО
НАС САД НЕ ПУСТЕ?...
ТАКО ЈЕ
ЗАГУШЉИВО...

СЕДИ...
ОДМОРИ
СЕ
МАЛО!

ЧУЈЕМ ПУМПЕ...
ИЗВЛАЧЕ ВАЗДУХ
ИЗ СОБЕ!

СУПРОТНИ ЗИД СЕ ОСВЕТИО
НОВА ЗАГОНЕТКА... ВЕРОВАТНО
ТРЕБА ДА ЈЕ РЕШИМ... ИЛИ
ДА СЕ УГУШИМО...ТИ СИМБО-
ЛИ СУ МИ ПОТПУНО НЕПО-
ЗНАТИ!

ДЕЈЛ...
ДЕЈЛ, МИ-
ЛА! НЕ
ВРЕДИ!
ОНЕСВЕ-
СТИЛАСЕ!
ВАЗДУХА
ЈЕ СВЕ
МАЊЕ!

МОРАМ
САЧУВАТИ
СВЕСТ... ДА
ОДГОНЕТНЕМ
ЗАГОНЕТ-
КУ... ШТА ЛИ
ЗНАЧЕ ТИ
ЗНАЦИ?

НЕУСТРАШИВИ — ОПЕ-
РАЦИЈА „ГОЛУБ“ — ЧУ-
ДА ОД ДЕЦЕ — У СЛИЦИ
И РЕЧИ — РАЗНЕ ВЕСТИ
И ЗАНИМЉИВОСТИ

НАСТАВИЋЕ СЕ

НЕ ПОЗНАЈЕ ГА АЛИ...

Један човек који је имао дугачке бркове седео у трамвају. Преконута њега седе

Гаја и непрестано га посматра. Најискле човек запита Гају:

— Да ме ти, мали, случајно не познајеш?
— Не, али знам шта сте данас имали за ручак.

НЕМА ТУ РАДОСТИ

Чика Гаја добио један милион на лозу, али остао јако тужан.

— Зашто си тако кисео, чика Гаја, зашто се не радујеш?
— Упита га Гаја.

— Јадно ми моје радовање. Имао сам још један лоз, на ми ништа није добио.

смогодишњи Кенет Браун из Филадельфије слушао је недавно на једном концерту Филадельфиског оркестра извођење своје „Израелске ропсодије“ за коју су критичари и музичари нашли само похвале. Мали композитор има изванредно много изгледа да од „чуда од детета“ постане познат и признат уметник.

Вековима су „чуда од деце“ сматрана као бића која је ђаво надарио и да их због тога не чека лепа будућност: прорицано им је да ће умрети у раној младости или да ће доживети какву велику несрећу. Међутим, пажљиво проучавани подаци о даровитој деци у прошлости, а и садашњости, показују да већина изузетно даровите деце израста у специјално паметне и обдарене људе.

Пре 75 година, један девето годишњи дечак из Пољске, Јозеф Хофман, приредио је у Бечу клавирски концерт. Публика, неверљива у почетку, поздравила је крај извођења аплаузом. Међу онима који су пришли да му честитају био је и један виолиниста на успону.

— Имаш талента, дечаче — озбиљно му је рекао виолиниста. — Ради упорно па ћеш далеко стићи.

Такав је био озбиљан савет тада десетогодишњег Фрица Крајслера, касније једног од најистакнутијих светских виолиниста своје генерације.

У картотеци коју готово 40 година води амерички часопис „Милвоки цериел“ у одељку „чуда од деце“, где се уносе подаци о дечацима и девојчицама који су у израсту од 3 до 12 година скренули на себе пажњу као песници, музичари или изузетно даровити математичари, могу се наћи имена многих данас познатих уметника. У ту картотеку заведен је био и Јехуди Мењухин када је имао свега 8 година.

Проучавајући живот више од 300 истакнутих књижевни-

ШТА ПОСТАЈЕ ОД ЧУДА ОД ДЕЦЕ

ка и уметника из прошлости, стручњаци су открили да су готово сви они као деца имали изузетну моћ опажања и да су били веома осетљиви, мада то често њихова околна није приметила.

За познатог енглеског књижевника Оливера Голдсмита говорили су његови први учитељи да је „досадан, глуп, букван и сметењак, једва нешто бољи од будала на чији се рачун праве шале“. У ствари, учитељи су сами били сувише ограничени да би разумели једно такво претерано осетљиво дете. Код куће је Голдсмит писао са изванредном вештином изазивајући чуђење својих родитеља и њихових пријатеља.

Енглески научник Исак Њутн у првим годинама школовања био је потпуно незаинтересован за наставу, тако да су му његови родитељи прорицали лошу будућност. Кажу да се после јединих добрих батина будући научник тргао и убрзо избио на чело разреда.

Песника Семјуела Тејлора Колрица сматрали су, док је био дете, за праву будалу. У ствари, он је био само сањалица и толико испред својих учитеља и другова да га они нису могли разумети. У деветој години Колриц је говорио као образован одрастао човек, а у десетој је читао дневне по две књиге за одрасле.

Жан Жак Русо је говорио да никад није имао детињство. „Увек сам мислио и осећао као човек“ — каже он. У седмој години он је читао књиге за одрасле и горко плакао на тужним местима.

Филозоф Барух Спиноза једва да је пошао у школу а већ је својим размишљањима и закључцима збуњивао најученије професоре.

Велик немачки песник Шилер стављао је својој околности духовите примедбе у четвртој години, а у десетој је писао оригиналне есеје на латинском. Проналазач парне машине Џејмс Ват имао је свега шест година када је почео да црта разне планове и врши

математичке прорачуне. Чарлс Дикенс је у седмој години читао класике и писао трагедије. Ралф Валдо Емерсон, амерички мислилац, написао је у десетој години дугачку поему с критичким белешкама и објашњењима. Гете, највећи немачки песник, писао је одличне саставе на грчком и латинском пре него што је навршио десету годину. У истом узрасту француски математичар и филозоф Блез Паскал већ се бавио науком.

За Волтера кажу да је састављао стихове још у колевци, а да је у десетој години побеђивао у дискусијама одрасле учене особе на свим пољима. Енглески економиста и филозоф Џон Стјуарт Мил читао је грчки кад је имао три године. Државник и историчар Томас Бебингтон Меколи говорио је потпуно течно у другој години, а после шест година написао је историју света.

Разуме се да има случајева кад „чуда од деце“ нису постигла успех у животу и славу. Такав је случај Вилијемса Џемса Сајдса, рођеног 1898. године, који је за шест месеци завршио седам разреда средње школе да би у једанаестог години био примљен на Харвардски универзитет. Као још незрео младић, док је био наставник у једном колеџу у Тексасу, ухапшен је због тога што је у некаквим „радикалним“ манифестацијама витлао заставом. Галама која је тим поводом настала у јавности сломила му је дух и он је завршио свој живот као безначајан чиновник.

Али, Сајдсов случај и још неколико сличних само су изузеци који потврђују правило. У исто време када је он студирао, на Харвардском универзитету било је још једно „чудо од детета“, Норберт Винер, касније чувени математичар и „отац“ кибернетике.

У ЧЕМУ ЈЕ БРЗ

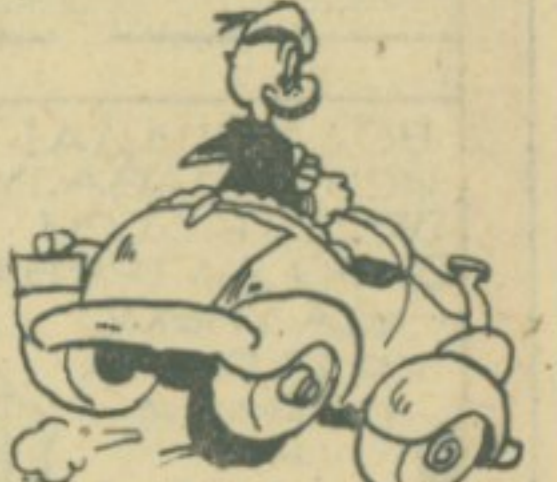
— Какав ти је нов помоћник? — пита Мини Микија.
— Није најбољи, Мини. Лењ је.

— Зар баш ни за шта није?
— Па има само једна ствар у којој је брз.
— А шта то?
— Брзо се замара.

СИГУРНИ ЗНАЦИ

— Чика Паја, зашто немате сат за мерење брзине у вашем аутомобилу. Како знате којом брзином возите? — упитала га деца.

— Врло просто — одговори Паја. — Кад возим 30 километара на час — онда тандрчу фарови, кад возим 40 километара тресу се сва врата, а кад возим 70 — цвокоћу ми зуби.

Ripley's

Веровали или не!

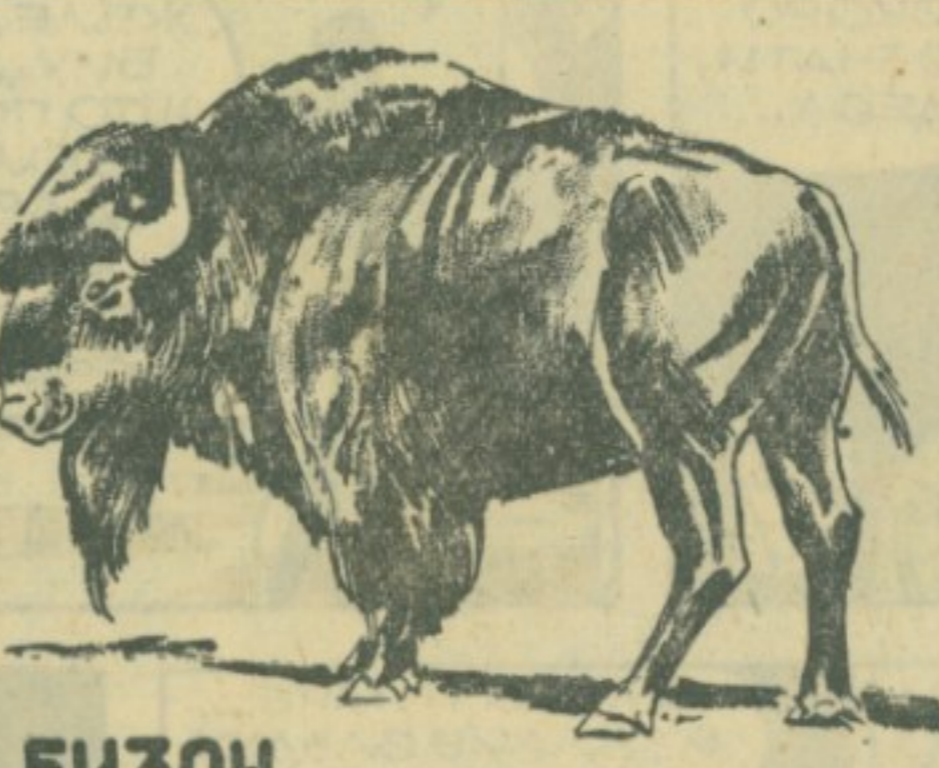
КИША ОД БИСЕРА

СВАДБА БАГАДДСКОГ КАЛИФА МАМУНА (786-833) И БУРАНЕ, КЕРКЕ ЊЕГОВОГ ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА, ТРАЈАЛА ЈЕ 48 ЧАСОВА — ЗА ЧИТАВО ТО ВРЕМЕ КРОЗ ОТВОРЕ НА ТАВАНИЦИ НА ГОСТЕ ЈЕ ПАДАЛА КИША ОД БИСЕРА!

АУСТРАЛНЕКА БУБАШВАБА

(Pantesthia laevicollis)
ОДГРИЗЕ САМА СЕБИ КРИЛА КАД ДОСТИГНЕ ПУНУ ЗРЕЛОСТ!

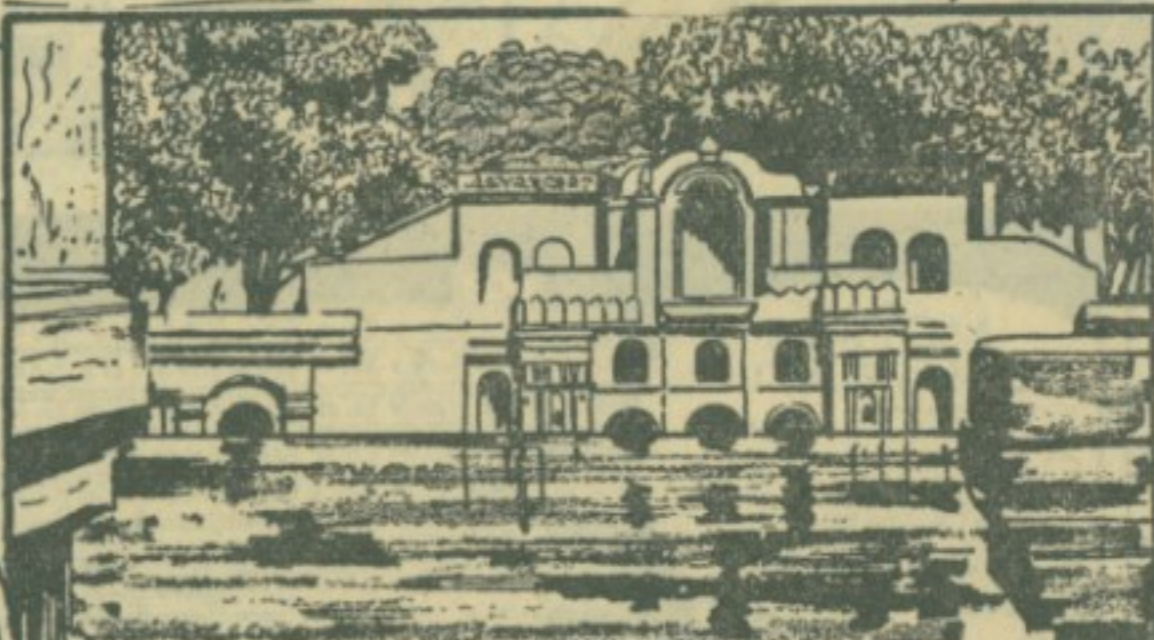
БИЗОН

ЈЕ ЗА АМЕРИЧКЕ ИНДИЈАНЦЕ БИО ДРАГОЦЕН КАО И САМ ЖИВОТ! ОНИ СУ ЈЕДИНИ ЊЕГОВО МЕСО, ПИЛИ ЊЕ ГОВУ КРВ, ОД ЊЕГОВЕ КОЖЕ ПРАВИЛИ СУ ВИГВАМЕ, МОКАСИНЕ, ШТИТОВЕ, ОДЕЛА, ПОКРИВАЧЕ И ЛЕЖАКЕ, ОД РЕБАРА СЛАНИЦЕ ЗА САОНИЦЕ, ОД МАЊИХ КОСТИЦУ ИГЛЕ И ШИЛА, ЖИЛЕ СУ СЛУЖИЛЕ КАО КОНАЦ И ТИТИВЕ ЗА ЛУКОВЕ, ОД КОПИТА СУ ПРАВИЛИ ЛЕПАК, А ОД РОГОВА КАШИКЕ И ПОСУДЕ. ЧАК ЈЕ И ЖУЧИНИ КАМЕН КОРИШЉЕН ЗА ДОБИЈАЊЕ БОЈЕ.

ДРВО ОД БИЧА

У ЧИЛИКОТИ (САД) ПОСТОЈИ ВЕЛИКА АМЕРИЧКА ТОПОЛА ИЗРАДЛА ИЗ ЈЕДНОГ БИЧА КОЈИ ЈЕ ЖЕНА ГУВЕРНЕРА ДАНКЕНА МАКАРТУРА ДОНЕЛА ИЗ КЕНТАКИЈА И ПОБОЛА У ЗЕМЉУ. (1833)

ФАРМА ПОД ВОДОМ

У БЕЛГУМУ (ИНДИЈА) СВАКОГ ПРОЛЕКА ВАЦА СЕ СЕМЕ ЈЕЗЕРО ЧИЈА ПОВРШИНА ИЗНОСИ 60 АКАРА ЗА ВРЕМЕ СУШНОГ ПЕРИОДА ЈЕЗЕРО ПРЕСУШИ И ТАДА СЕ ОБАВЉА ЖЕТВА!

СТЕНА-МЕДВЕД

ВАЖАРСКО ДЕЛО ПРИРОДЕ У БЛИЗИНИ АДЕРСБАХА (ЧЕХОСЛОВАЧКА)

ПОДВОДНИ РИБОЛОВ У ШВАЈЦАРСКОЈ

Кад се изговори име Швајцарска, прво се помисли на смучање и санкање. Али од недавна, кад се у швајцарским брдима сретне неки алпиниста са торбом на леђима, није баш лако погодити

да ли је то смучар или подводни риболовац.

Лети као и зими, чак и више зими него лети јер је језерска вожа тада много бистрија, у дубине се спуштају странци и домороци у специјалним гњурачким оделима која штите тело од хладне воде. У новом свету испод водене површине, сасвим друкчијем од овог који су напустили, уживају у миру и лепоти сличним бајци.

Цвркутави прсти

Више од две године требало је дресеру Рену да увежба ову варијететску тачку:

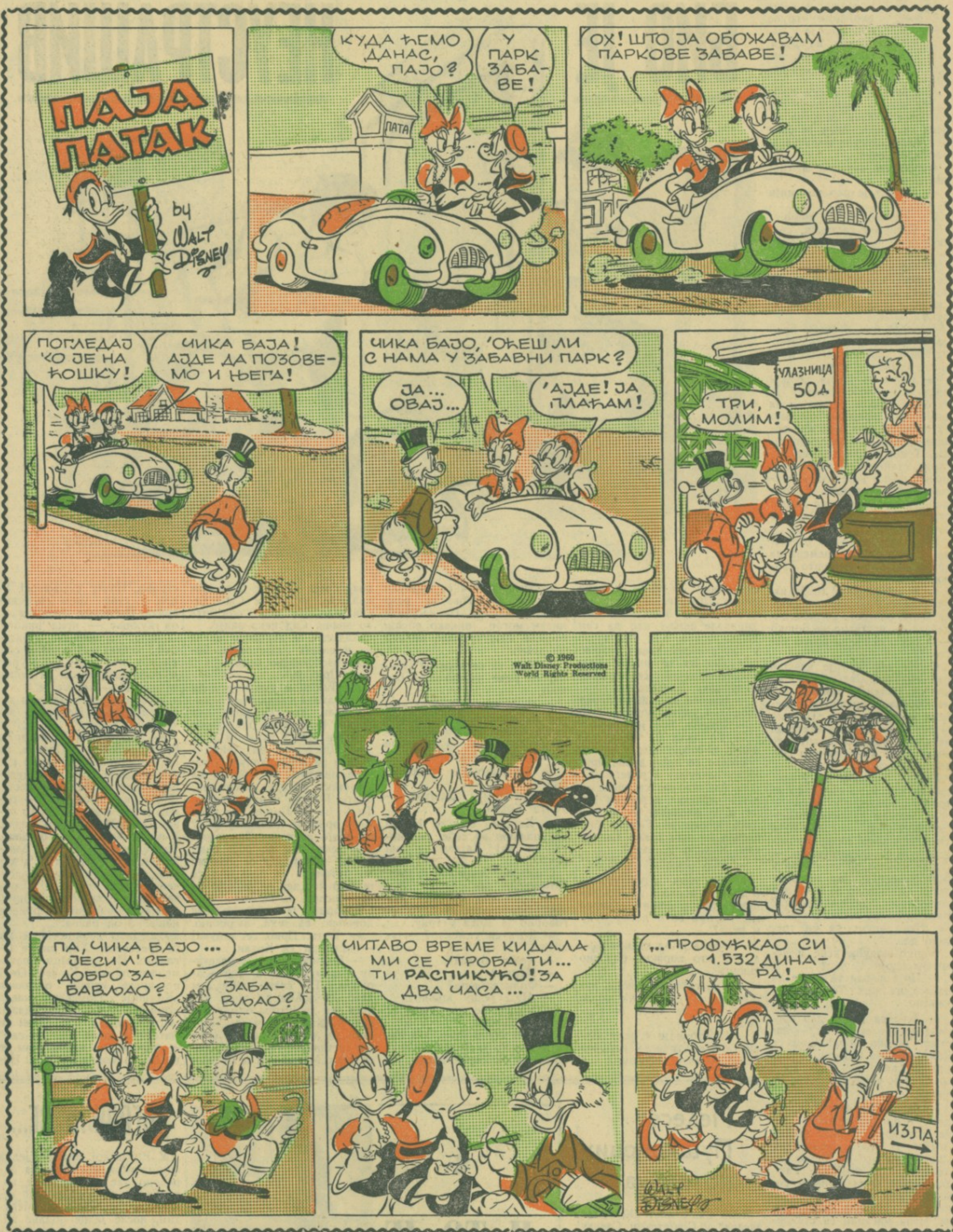
на сваком прсту по један пернати певач. Уз пратњу музике и светлосних ефеката приказује он љупку игру сенки и трикове.

ХЕМИЧАРИ СТАРОГ ЕГИПТА

На основу података којима располаже савремена наука може се закључити да су најбољи хемичари у старом веку били — Египћани. Чак и сама реч „хемија“ поникла је, по мишљењу неких стручњака, у Египту.

Хемичари нашег времена имају на располагању стотине хиљада природних и вештачких хемијских средстава.

ТРИ ПУТА ДНЕВНО БАХОВА ФУГА

Пацијенте чије тегобе и болови долазе као последица нервних сметњи лече умирујућом и раздражујућом музиком. Ако се човек повери коме од римских лекара за нервне болести може му се догодити да с рецептом буде упућен не у апотеку, већ у продавницу грамофонских плоча.

„Три пута дневно пре једна саслушати ову фугу Јохана Себастијана Баха“ стоји на рецепту који је добио један пацијент као лек за неуротично желудачне тегобе. Тај исти пацијент овако

И

галијански лекари постижу у последње време велике успехе једном новом музичком терапијом. Пацијенте чије тегобе и болови долазе као последица нервних сметњи лече умирујућом и раздражујућом музиком. Ако се човек повери коме од римских лекара за нервне болести може му се догодити да с рецептом буде упућен не у апотеку, већ у продавницу грамофонских плоча.

„Три пута дневно пре једна саслушати ову фугу Јохана Себастијана Баха“ стоји на рецепту који је добио један пацијент као лек за неуротично желудачне тегобе. Тај исти пацијент овако

СНАШАО СЕ

Клен Форд припада највећим филателистима међу филмским глумицама. Његова збирка проценјена је на 20.000 долара, иако га марке, ништа нису стајале. Откако је постао филмска звезда са свих страна света стижу му писма од његових обожатеља а он само одлепљује марке и уредно их чува у албумима.

ТРИ ПУТА ДНЕВНО БАХОВА ФУГА

је касније описао дејство музичког лечења: „Пошто сам се одређено време строго придржавао лекарских савета, могао је први пут после више месеци да ми се свари ручак без икаквих болова у желуцу.“

Као лекови не приписују се само дела Бетовена и Баха. На музичким рецептима може се наћи и на рок енрол, али само онда када су у питању пацијенти који пате од депресије или меланхолије. Данас ми ограничавамо нашу музичку терапију углавном на нервно оболеле пацијенте — каже један италијански лекар. — Међутим, ускоро ће музика играти знатну улогу и у другим областима медицине. Педесет шестогодишњи Гастано Запапа, професор хирургије из Рима, већ примењује музику као средство за умирење приликом оперативних захвата. — Ја сам извео око 3.000 операција — каже професор Запапа — и пацијентима сам давао само локалну анестезију тако да нису осетили шта сам радио, али су могли то да посматрају. Исто-

мемено су слушали тиху музику из невидљивих звучника. Умирујуће дејство музике на пацијенте било је изванредно.

Руководилац наше скојевске групе погледао је у часовник на руци, подигао очи, загрило нас све погледом и рекао:

— Другови, не смејемо више да га чекамо. Прошло је већ тринаест минута. Морамо по чети састанак. Ђоса је увек био тачан. Јутрос мора да је нечим спречен...

Бошко се замисли и гласно рече:

— Можда је пао полицији у руке?

Погледасмо га сви немо.

— Починио састанак, сваки нам је тренутак драгоцен — прихвати Кокан.

С Коканом се сложише и остали. Ја сам размишљао о оној стравичној реченици „можда је пао полицији у руке“.

Ђоса је био омиљен иако је прек. Његово јунаштво од првог дана окупације Београда свако је ценио.

— Наша је група добила задатак — објашњавао је лаганим гласом Бошко — да помогне Јеврејима. Морамо их извлачити из реда кад полазе на рад, или са самог посла. Треба да им нађемо сигурне станове а касније ћемо их преко везе слати друговима, у партизане. Строго морамо водити рачуна да нас стражари не опазе. Онда је све пропало...

Иако смо пажљиво слушали, очи су нам с времена на време скретале и нешто тражиле.

— У првом реду треба извлачити симпатизере, поштење Јуде, оне који се неће колелати — наставио је Бошко — и упутити их на право место...

Сунце тек што је изашло из Звездаре. Састанак је био кратак. Сваки је примио свој део посла и кренуо у одређени крај Београда. Трговица су усела на бицикле отегле од немачких војника, а други се изгубили у улицама око Црвеног крста...

Бошко, Кокан и ја остасмо да још мало поседимо на трави и очекимо Ђосу.

— Верујем да није пао полицији у руке — озбиљно и тихо, погнуте главе чулкајући траву, рече Кокан. — После напада на стражара у Војвођанској улици он нема стана. Обезбедио је неко преноћиште за дан-два. А онда? Наместиће му полицијска замку. Неко време не би требало да...

Бошко напуни усне и заврте главом:

— Није ваљда те среће да набаса на њих. То би било ужасно.

— Јуче си добар део времена провео са Ђосом, — настави Бошко обраћајући се Кокану. — Сигурно ти је причао како је било пред соколаном у Војвођанској улици?

— Јесте. Има већ петнаест дана — причао ми је — како ме нервира стражар-фолксдојчер. Онај белотрели „штрајкбрехер“ за време металургијског штрајка. Гледам: шета пред капијом соколане као пуњена птица — десет корака доле, десет горе. Чува магацин са стварицама опљачканим у нашим радњама. Пропушта швабе празних шака а отуда се враћају натоварени као мазге. Издире се на Јуде. Децу шамара, а ја кажем у себи: „чекни, чекни, нећеш дуго“... Преко рамена му нови шмајсер. О бедрима висе пиштољчина.

Меркам га једно, друго јутро, треће. Јуче у подне беше згодна прилика... Упутим се право ка њему. Муила ми нешто — као да не зна српски. Ја ћутим као да га не видим, идем све ближе. Кад се готово ударисмо трбуцима, подигнем главу. Уперим поглед у његове зенице. Он их разрогачио и зинуо... Замахнуо руком... Завучем руку у недра и извадим револвер. Прислоним му цев на леву страну, код срца, и прошиштим као змија: „А сад?“ и повучем ороз. Метак излете... Он се затетурна, нешто простења. Покуша да се руком ослони за плот али га омачи. Клеће на колена и одружи се по тротоару. Неко врисну. Брзо му смакнем машинку, из футроле извучем пиштољ и у прву улицу лево. Улетим у Водовод... Галопом кроз монополске станове. Пресечем Милешев-

БИО ЈЕ

НЕУСТРАШИВ

ску улицу. За мном је неко викао „Држи га! Убио је човека“. Моје ноге нису додиривале земљу као да сам добио крила. Кад сам ушао у Приштинску улицу, пошао сам као да се ништа није десило. Издувам се и право у циглану Шићанског.

— Никога није имао поред себе? — упита Бошко.

— Никога, био је сам.

— То личи на њега... — рекох и отпљунух у траву.

Бошко се први диже, протегну на сунцу и рече:

— Ах, што ми се спава — стеже песнице и забаци руке а у плећима му нешто лако крцну. — Слатко бих заспао на овој трави. Гладан сам. Колико је сати?

— Око седам.

Кокан убра једну травку и поче да повлачи по наусницама, жути, дечјим длачицама, одупре се о десну руку и рече:

— Време је да кренемо! — а тек што коракну радосно викну:

— Ево га! — и показа руком према сунцу, ка јици кроз коју се Ђоса провлачио.

— Нешто није у реду. Види га како трчи — као без главе — додаде Бошко.

— Знам да сте се бринули — једва је изговарао речи онако задубан. На састанак нисам могао... никако нисам. Можда није требало ни сад да дођем.

— Шта ти се десило? Причај — рече нестрпљиво Бошко.

— Овде не можемо остати! Ни за живу главу. Најбоље је да одемо на циглану. Тамо је сигурније. За мојим пе-тама је полиција!

— Полиција! — разрогачих се.

— Полиција? Зашто? — упита Кокан.

— Хајдемо одавде. Нисам се уплашио за себе, склоните се ви! Хајдемо у наш „рај“!

С његовог лица лио је зној. Потрчасмо сви.

— Олет сам уцмекло једног. Наместило се тако — говорио је Ђоса у трку.

— Кога си уцмекло? — упитах.

— Једну будалу.

— Немца?

— Фолксдојчера?

— Не... једну коњину.

— Кога? Не измотавај се — рече Бошко.

— Они хтели мене, али нису знали ко је Ђоса! — смешкао се он самоуверено. Не

знају они да сам дете ове калдрме, да ме је Ској испитавао. Не знају они шта то значи. Сад нека знају.

Кад смо се докопали циглане и њених лавирината, Бошко нестрпљиво рече:

— Причај!

На Ђосином руменом лицу се ухватила танка бела скрама соли. То сам први пут видео. Поседао по земљи а Ђоса обриса пукавом зној.

— Црко сам од жеђи — рече и раскопча капут, извуче пиштољ, пољуби га па шеретски додаде: „Лепи мој брате, Рођени и најрођенији. Ти — па ја! Пипни ала куда — и привуче Коканову руку уз своје срце. — Сад разумем зеца. Али да није ових крила — и удари се шакама по бутинама — баш бих се провео као зец — одрали биме. Мислиш да не би?“

Говорио је убрзано, без довољно ваздуха, задихано.

— Ђути. Прво се издувај — прекори га Кокан.

— Ви знате да у моме стану има муниције и нешто оружја... По сваку цену сам хтео да дођем до тога. Решио сам да јутрос одмах после полицијског часа... свршиш тај посао и дођем овде на састанак... Примицао сам се кући. Мерио сам је са свих

страна. Ничег сумњиво! Уђем у стан кроз споредна врата. Погледам кроз стакло од кухиње — нема никога! „Дивно“ помислих. Притиснем кваку: врата отворена. Нешто ме ледну. „Сигурно је баба заборавила да закључа врата“ — теших се.

— Врата отворена — и теби није било јасно... — зачуди се Кокан.

— Па, шта сам могао?... Врата отворена... Полако, на прстима, пођем до места где сам оставио оружје и муницију. Све је на свом месту. „Није била полиција“ — одмах закључим, „јер би то прво однела!“ Отворим ранац. У њему све како сам оставио. То ме охрабри. Поново завежем ранац и унесем га у кухињу. Отворим орман, одсечем кришку хлеба и загризем. Тако с хлебом у зубима, почнем да намичем на рамена кашење од ранца.

— Одједном звонце. Ноге ми се пресекоше. Хлеб ми се заглавио. Не прилазим вратима, али питам: „Ко је?“ Онај с друге стране одговара „Комшија“. Помислим: каква комшија? И питам даље: „Шта желите?“ „Је си ли ти бато?“ — пита он. „Ја сам“ — одговорим, а присећам се ко би то могао да буде. Ни-

сам ни ја баш наивко. „Шта желите, комшија?“ Чујем ко раке из дворшита и брзо окренем кључ у брави од кухињских врата. Кроз врата од оставе могу да уђем у светларник суседне куће. Како човек брзо мисли кад му гори под ногама. „Донео сам признаницу за кирију“ — објашњава онај пред вратима. „Донесите је доцније, кад стара мајка буде код куће“. Он се брзо снађе: „Јурим на посао“. Сад сам јасно познао да није комшијин глас. Али немам куд. Да бих добио у времену, рекох: „Само тренутак, док донесем кључ“. Уђем у спаја, извадим пиштољ из недара и убацим у цев метак. За чудо: осећао сам спокојство као да се играм. Стрпам пиштољ у џеп и зацангрљам кључем у брави.

— Легитимацију! — дркнуту полицајца кад упаде и готово се баца на мене. У десној руци угледах му пиштољ.

Мирно гледам у његове очи као што сад гледам у вас.

— Молим одмах — кажем као престашено и питам: — Али, зашто, чико!

— Не лај! — цикну он гурнувши ми цев од пиштоља готово у уста. А кад ја завукох руку у џеп од капута пресече ме:

— Није ми потребна твоја књижица — и искези се показујући очњак пресвучем златом. — Знаш ја тебе...

— Не скидам очи с цеви — настави Ђоса. — Видим, нема шале. Чујем и кораке из дворшита, већ су код кухињских врата. Готово, мислим.

— Ја сам ђак, ево моје ђачке књижице — промрљах.

— Кога има још у овом стану? — упита ме.

— Моја баба, мој отац, мајка, али они сада нису ту. Стара мајка је сигурно на пијаци.

— А где ћеш ти с тим? — удари пиштољем по рукаку. Скидао то.

Скидох ранац и ставих га на сандук за прљаво рубље.

— Не гњави ваздан — обречну се строго.

— Ево! — и дадох му ђачку књижицу. Док је бачио погледом, ја, као да поправљам пешеве од капута, брзо извукох пиштољ. Он се и не затетурна већ се само опружи колико је дуг. Пиштољ му испале из руке и лупи о округли сточић. Прескочих преко његовог леђа и дунух кроз светларник... Уздао сам се у своје ноге... Душа ми испале. Полицијци из дворшита разбише врата. Ушперљаше се, а онда отпоче паљба. Један за другим су ме њихови меци прескакали. Ниједан ме не закахи.

— Ипак ниси успео да извучеш ранац — уздахну Кокан — оставио си им га!

— Шта могу...

— Умало главу да изгубиш. Због чега? — љутито рече Бошко.

— Не могу да прежалим. Оставио сам им два пиштоља и муницију. А то значи: један револвер мора да роди три, треба наоружати нове родољубе. А ми ћемо лако.

— Ко то ми? — упита Кокан.

— Скојевци. Али ови други, за њих се треба побринути. У шуму треба слати Јуде.

— У трамваје! Ту је Немцима најлакше узети пиштоље — рече доброћудно Бошко.

— Лепо, ем га гвраш, ем му кажеш: „Не гурајте се господине има овде за све! А ти њему — хоп: пиштољ из футроле.“

— Изгубићеш лудо главу. Треба се чувати — рече Бошко.

— Ђосина глава не пада лако — испрси се самоуверено. Ја ћу онако као Немци — један за сто. Полако: данас један, сутра седам, преко сутра сви до једног. Тако ће сви нестати. А онда? Један од нас мора остати, и он нека прича будућим генерацијама:

— Био једном један Ђоса, ученик Шесте београдске гим-назије. Волео је много живот, волео је цвркт птица, мирис љубичица. Волео је децу, и све Јуде. Волео је цео Београд, Саву, Дунав, Калемегдан, Кошутњак. Био је и добар ђак и није, имао је двојке и петице. Борно се да би вио.

Педесет Пушкинових потомака

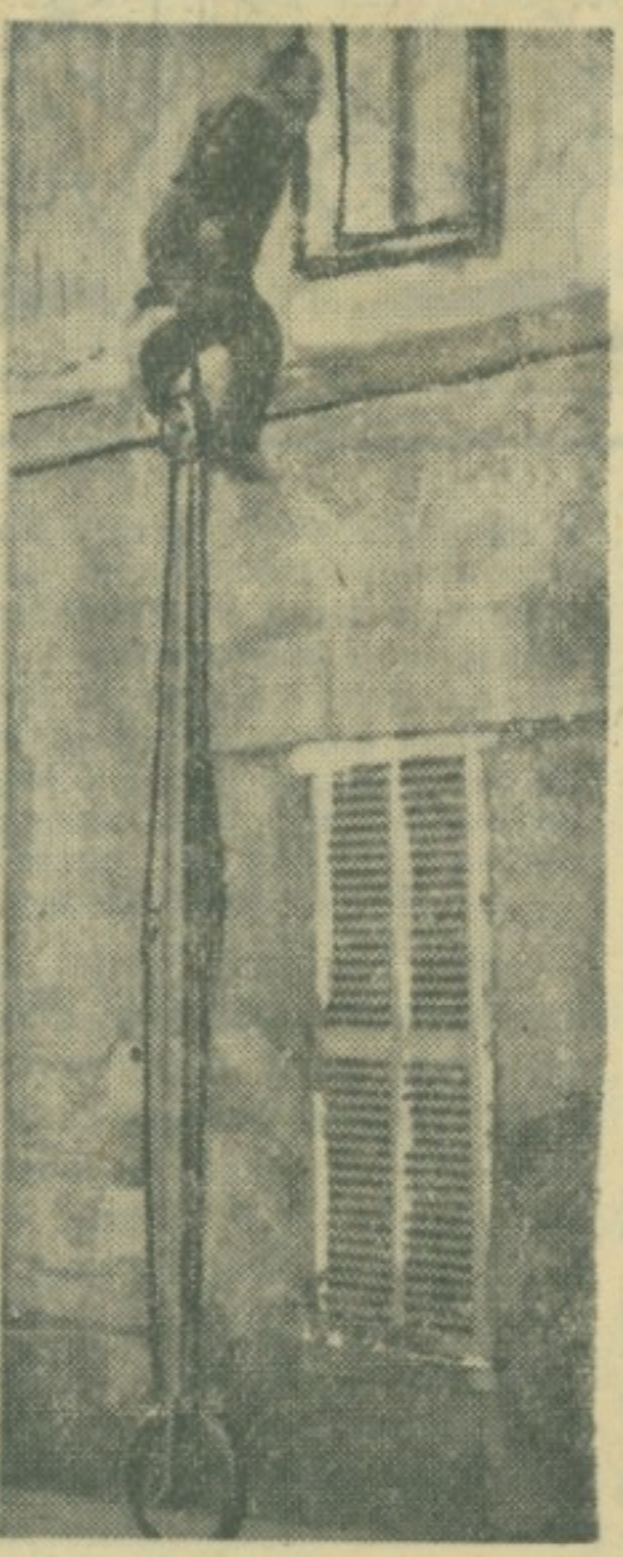
Како пише лист „Краснаја звезда“ у Совјетском Савезу живи преко педесет Пушкинових потомака. Међу њима су песникови прауници инжењери Сергеј и Борис Пушкин, Александар Сергејевич Данијелски, руководилац катедре ентомологије на Лењинградском универзитету, праунук Марина Сергејевна, очни хирург и други.

У СЛУЖБИ МЕДИЦИНЕ

Минијатурни радио-одашиљач тежак свега сто грама који пацијент лако може да носи око врата или у џепу исти је као и онај какав се употребљава на сателитима типа „Дискаверер“ и ракетама типа „Поларис“. Одашиљач отпрема примљене елементе који се затим здружују у електрокардиограм класичног типа. Мада је радијус овог апарата ограничен, могућно је електрокардиограм, ако је повезан телефоном, предавати у удаљене медицинске центре.

И ТО ЈЕ ПОСАО

Мотка од неких шест метара, са једним точком доле и седлом као на бициклу горе — тако отприлике изгледа справа помоћу које познати вело-акробата Пепино зарађује свој хлеб. Још као петогодишњи дечак он је задивљавао својом вештином, а садашњим вратоломијама гледаоцима зауставља дах. Овај „једноточак“, највиши своје врсте, садржи 20 зупчаника који се покрећу помоћу 22 метра ланца. За Пепина га је конструисао Франсоа Семен из Нанта.

ДОГОДИЛО СЕ...

У Енглеској постоји једна фирма која поставља на одређено тле готове куће направљене од специјалног вез, штачког материјала. Међутим, после једне обилне кише, кућа од овог материјала почела је да се смањује и њен станар је изјавио:

— Спаваћа соба је постала толико мала да ми пола кревета висе преко прозора!

ВИТАМИНСКА исхрана биља

Литванска академија наука развила је методе за исхрану растлиња, како би се у њима убрзао процес размене материја. Приликом опипавања са већим бројем пољопривредних култура установљено је да прихрањивање биљке ван њеног корена витаминима, позитивно утиче на проценат шећера у плоду као и на принос. Тако је парадиз прскан витамином Ц дао принос већи за 30 одсто, а јагоде су, на овај начин храњене, дале једрије и слабе плодове.

СНИМАЊЕ ФИЛМОВА

ВЕЛИКИ РИЗИК

Један болестан зуб са апсцесом проузроковао је досад највећу штету коју је једно осигуравајуће друштво морало да плати.

У близини Лондона, на земљишту од 3,5 км², подигао је „Твенти сенчери фокс“ стару Александрију, престоницу античког Египта да би снимиио филм „Клеопатра“. Господарицу царства, Клеопатру, игра Елизабета Тејлор, а њена трогодишња ћерка — Клеопатру кад је била дете. У фиокама

КЛЕРК ГЕБЛ

филмског друштва налази се добро чувана полиса осигуравајућег друштва Лојд који јемчи за сваку штету ако би се снимање прекинуло без кривице филмског друштва.

Таква полиса није јевтина. „Твенти сенчери фокс“ је за њу платио „Лојду“ 390.000 долара а Елизабета Тејлор је била краљица само један дан. Дуже није трајало снимање, јер је морала са апсцесом у болницу, али ни после операције није могла да настави снимање. Због овога ће вероватно Клеопатру свет видети нешто касније или можда никад. За друштво „Лојд“ то значи штету од 2,8 милиона долара. Ако се та сума прерачуна у злато излази да је за драгоцену „пломбу“ на квантом зубу Тејлорове било по-

ЕЛИЗАБЕТ ТЕЈЛОР

требно округло 2.500 килограма злата! Фирма „Лојд“ издржаће и овај издатак као што је из-

држала и пропаст „Титаника“, иако је морала да надокнади велики део штете. Но у билансу за 1960 годину свакако ће ставка о квантом зубу Елизабете Тејлор заузети непожељно место.

За „Твенти сенчери фокс“ су ма од 2,8 милиона долара представља добар добитак. Али ни 1,2 милиона долара, колико је стајала изненадна смрт Тајрона Пауера, није маленкост. „Јунајтед артистс“ морао је тада већ снимљене сцене за филм „Соломон и краљица од Сабе“, где се појављује Тајрон Пауер, још једном да сниме.

Изненадна, још неразјашњена болест глумице Франс Нисен због које су прекинута снимања филма „Сузи Воинг“ стајала је пола милиона долара.

Када је Одри Хепбери при снимању филма „Они којима се не прашта“ пала с коња и повредила кичму, снимање је прекинуто за шест недеља. Штета: „свега“ четврт милиона долара.

Филм „Спартак“ довео је такође велики губитак осигуравајућем друштву у Сан Франциску. Супер-гладијатор Кирк Даглас разболео се за неко време, Тони Кертис повредио ногу а Џин Симонс је добијала нападе слепог црева. Све је то стајало 632.000 долара.

Елвис Присли је ту само ситна риба. Недавно је од истог

МАРЛОН БРАНДО

друштва добио 3.000 долара, јер му се круна са зуба сломила и упала у грло.

Опекотине што их је задобио Марлон Брандо, када је при снимању филма „Млади лавови“ просуо шољу тоглог чаја на ноге, стајале су осигуравајуће друштво 34.000 долара.

Директори свих осигуравајућих друштава слажу се у једном, да је од свих глумца Клерк Гебл целог свог живота представљао најмањи ризик. Он практично никад није био болестан, и уопште био је један од најпоузданијих глумаца. Том свом реномеу остао је до смрти веран — срчани напад добио је, како је познато, баш кад је завршио последњу сцену свог последњег филма.

Права супротност њему је Елизабета Тејлор. Када се њено име само помене, директо-

ре осигуравајућих друштава обузима језа, јер њу осигурати представља највећи ризик.

Сувише тесан милер, који је пре неколико година носила при снимању, проузроковао је осигуравајућем друштву трошкове од 45.000 долара — за лекара и губитак времена, а мања обољења за време снимања филмова „Мачка на усхијаном лименом крову“ и „Гигант“ представља да су праву „маленкост“ — 75.000 долара.

Зато директори осигуравајућих друштава размишљају да ли уопште смеју да је осигурају и претходно траже од ње доказ о стању здравља.

Ако не дође до споразума и до новог уговора о осигурању, може се десити да филм „Клеопатра“, за који је досад издато преко 7 милиона долара, уопште не буде завршен, јер без осигуравајуће полисе неће ни један продуцент да разговара.

РАЗМИШЉАЊЕ

СПРЕМА ЗАМКУ

ШАХОВСКИ НОВАТОР

Веш само ова четири различита и карактеристична положаја говоре много о разноврсности и темпераменту садашњег првака света у шаху Таља. Кажу да је он унео нови полет и много освежења у шах који је последњих година стагнирао. На првом месту то је свежина, срчаност и упорност са којом он приступа игри. Давно утврђене теоријске принципе он много не поштује и отвара нове путеве својим изненадним и одлучним ударцима. Таљ је играч који се свим својим квалитетима предаје игри и баш зато га је тешко победити.

Можда најбоље приказује његов карактер и њега као човека баш његов савет који је дао омладинцима у пријатељском разговору после завршене игре:

— Никад не прецењујте своје противнике. Страх веже руке и срце. Не плашите се имена велемајстора. Борите се и против њих као што се борите у игри са својим другом.

КОНТРОЛИСАЊЕ ПОЗИЦИЈЕ

ОДЛУЧАН ПОТЕЗ

МАНДРАК И СНЕЖНИ ЧОВЕК

НАПУШТАТЕ ЗЕМЉУ... ЗАУВЕК?

ДА! БАНКЕТ КОМЕ СИ ПРИСУСТВО-ВАО БИО ЈЕ ОПРОШТАЈНИ... ПОСЛЕДЊИХ ВЕКОВА СВЕ МАЊЕ НАШИХ ЈУДИ ДОЛАЗИЛО ЈЕ С НАШЕ ПЛАНЕТЕ У ОВО ЗИМСКО БОРАВИШТЕ! ОВДЕ ЈЕ ПОСТАЛО СУВИШЕ ХЛАДНО...

СВЕ СПАКОВАНО, ДИЈАНА

ЈОШ САМО НЕКОЛИКО ЗИТНИЦА, АПОЛОНЕ!

КАО ШТО ВИДИШ, СВЕ ЈЕ СПРЕМНО... КРЕЉЕМО КРОЗ ЈЕДАН ЧАС...

... ПОРЕД ВАШИХ САТЕЛИТА И РАКЕТА... ПОСТАЈАЛО НАМ ЈЕ СВЕ ТЕЖЕ ДА ОВОМЕСТО САЉУВАМО ОД ПОГЛЕДА ЈУДИ...

... НАШЛИ СМО ДРУГУ ПЛАНЕТУ ИЗВАН ОВОГ СУНЧЕВОГ СИСТЕМА... ПРИМИТИВНУ И ТОПЛУ ГДЕ СМО САГРАДИЛИ НОВО ЗИМСКО БОРАВИШТЕ...

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО ЗА ПОЛАЗАК, ЗЕВСЕ!

ОНДА, СВИ У РАКЕТУ!

ЕВО НАШЕГ БРОДА... СПРЕМНОГ ЗА ПОСЛЕДЊЕ УЗЛЕТАЊЕ СА ЗЕМЉЕ! ТО ЈЕ ПРИЛИЧНО ТУЖНО! НАШ НАРОД ЈЕ БИО ОВДЕ ТОЛИКО ДУГО...

ЗАШТО ОДЛАЗИТЕ? ОСТАНИТЕ! ПОДЕЛИТЕ СВОЈЕ ЗНАЊЕ С ЈУДИМА НА ЗЕМЉИ!

НАСТАВИТЕ СЕ

ЗА УГЛЕД

После завршеног пословног путовања неки Фредерик Кнудсен из Ендкепинга и Шведској сарио је у Хемзе да гледа утакмицу месног клуба. Свој кишни мантил окачио је на ограду и тек кад је стигао у своје, 200 километара удаљено место, сетио се да га је заборавио. Идуће недеље опет је отишао у Хемзе и — да човек не верује — нашао је свој мантил управо онде где га је био окачио, само је у њему још пронашао претплатну карту за позориште и 400 круна.

Онеспестио се...

Кад је пиштаљка објавила свршетак фудбалске утакмице у Порто Алегре, у Бразилу, гледаоци су похрлили у игралиште и дали се у потеру за судијом. Овај је покушао да се одбрани и рукама и ногама, али је убрзо био савладан. Шчепале су га многе руке, подигле га у вис и тријумфално понеле са игралишта. Човек с пиштаљком је тога дана задовољно све гледаоце и клицању није било краја. Сењор Педро, навикнут на дружичје изливне, на ранима својих раздраганих обожаваца — онеспестио се.

ЈЕДАН ИРАЦ ПОБЕЂУЈЕ

АУСТРАЛИЈУ

Седам пресудних часова у историји једне експедиције

Роберт О'Хара Берк већ је имао иза себе буран живот кад је, 1858. године одређен за вођу „Викторијанске истраживачке експедиције“ којој је постављен задатак да испита непозната просторна између јужне и северне обале аустралијског континента.

Рођен у Ирској 1820. године, Берк се школовао у једном белгијском колеџу, после чега је ступио у аустријску војску. Као хусарски коњички капетан напустио је ову службу да би у родној Ирској постао официр коњичке полиције. Али, ни ово занимање за њега није било „оно право“; године 1852. одлази у Аустралију где у Мелбурну добија место полицијског инспектора.

Глас о добијању кримског рата поново га доводи у Европу. Али, пошто је стигао касно да би могао да се бори на Црном мору, враћа се у Аустралију где му се, најзад, указује прилика да се упусти у велику и дуго жељену авантуру. Пуне две године трајале су припреме за експедицију. Поред Берка и природњика Вилијама Чона Вилса, који му је био додељен као лекар и научни саветник, експедиција је бројала још 25 људи. За ношење провизанта и опреме имали су 25 коња, а исто толико камила добављених из Индије.

„Сувише људи, превише пртљага“ — гуњао је Берк а време је показало да је био у праву. Експедиција је кренула из Мелбурна 20. августа 1860. године и требало јој је два месеца да пређе већ познате области и стигне до реке Дарлинг. Ту је Берк одлучио да се ослободи непотребног баласта: половина експедиције остала је у логору који су подигли, а Берк је кренуо даље с два наесторицом људи, двадесет коња и десет камила. На Купер Крику, где су стигли 11. новембра а одакле су до циља имали да преваде још 1.200 километара, подигнут је други логор. Одатле су кренули даље само Берк, Вилс и два пратиоца, Кинг и Греј, са свега шест камила и једним коњем, док су остали чланови с десетомесечном залихом хране остали под командом члана експедиције Брахеера да ту сачекају њихов повратак.

У напорном маршу приближала се мала група према северу. Берк је имао среће: воде им никад није недостајало, а домороци на које су наишли ретко су их дочекивали непријатељски. Река Клонкерки била им је на последњем делу пута поуздан путоказ према мору. Док су Греј и Кинг остали на њеној обали, Берк и Вилс кренули су даље да би 11. фебруара 1861. стигли у залив Карпентарија, на месту где се улива река Флиндерс. Велики циљ био је достигнут.

Међутим, најтежи део путовања тек их је очекивао. Напори убрзаног марша на север осветли су им се. Јакне кише отежавале су кретање, а природа није пружала никакав додаток њиховим више него оскудним залиха-

ма хране. Морали су да за кољу једног коња и 4 камиле. Греј је подлегао изнурености и болести, а осталу тројицу последњих дана одржавала је само нада да ће ускоро стићи до логора на Купер Крику и да ће се ту најести и одморити. У логор су стигли 21. априла и затекли га — напуштеног.

Не верујући себи стајао је Берк пред једним дрветом на чијој је кори могао да прочита свеже урезан датум тог истог дана, а изнад њега три слова „Диг“ (копај). Најбесмисленије што се могло догодити — догодило се: после више од 4 месеца чекања, Брахе је напустио логор јер је веровао да се са својим људима, ослабљеним од скорбута и других болести, не може даље одупрети нападима непријатељски расположених домороца, и то свега седам часова пре него што се Берк вратио.

Храна коју је Брахе закопао на означеном месту трајала им је свега неколико дана. То време су искористили да се мало одморе и напишу исцрпан извештај о свом путовању који су закопали на оном истом месту где им је Брахе оставио хра-

ну. Тројица људи и њихове две камиле били су исувише слаби да би кроз пустињу кренули Брахеовим трагом према првом логору. Одлучили су да потраже најближе домородачко насеље.

После осам дана од напуштања логора Брахе је нашао на једну спасилачку експедицију која је пошла да тражи Берка и његове другове и прикључио јој се. Сви заједно вратили су се до Купер Крика, али нису открили никакав траг који би им указао да је Берк ту боравио неколико дана. На несрећу, нико од њих није пао на памет да ископа земљу и види да ли се у њој још налазе остављене намирнице.

Експедиција се вратила у Мелбурн с вешћу да су Берк и његови људи без трага нестали у пустињи.

Влада је сместа наредила да се предузме трагање за Берком. Један брод отпловио је за залив Карпентаријус, а из Аделаиде и залива Моретон кренуле су две спасилачке експедиције, док су трећу, која је пошла из Мелбурна, предводили Брахе и Ховит.

Њима је било наређено да још једном претраже област око Купер Крика. Ова група нашла је 21. септембра 1861. године у једном домородачком насељу последњег од Беркових људи, Кинга, који је својим спасиоцима могао само да саопшти да је Берк умро у пустињи 28. јуна, а Вилс неколико дана касније. Експедиција је касније нашла у пустињи њихова тела и сахрањила их, а у логору на Купер Крику откопала је њихов извештај, доказ о потпуном успеху Берковог трагично завршеног похода.

Брахе и Рајт, вође прве спасилачке експедиције, били су изведени пред суд и оптужени због тога што нису преузели све што су могли да би спасио Берка и Вилса. Међутим, како њихова директна кривица за Беркову или Вилсову смрт није могла бити доказана, обојица су били ослобођени.

Данас, кроз некад пусте крајеве кроз које се Берк са својим људима пробијао и чије је освајање платио животом, може се удобно путовати железницом.

МОЈА КОРЊАЧА

Никад нисам могао да убедим своје пријатеље — каже један љубитељ животиња — да осећам симптоме према једној корњачи.

Истина је да је корњача полу-смешна животиња и у неки руку полу-философ због своје ћутљивости. Корњачу Ашли, како сам је назвао, имао сам три године. То је било довољно да упознам многе особине овог гмизавца. О његовој чистоћи нисам могао ни да сањам — на оклопу никад није било никакве прљавштине. Врло често је одлазила у шетњу.

У мојој кући Ашли је живела скромно. Њена највећа радост је била да се прошепта по телиху и, како се мени чинило, да ужива у његовим бојама. Од новембра до фебруара, одвојена од света, живела је у плякару. Тек крајем фебруара лупањем у врата тражила је да је пустим напоље. После другог зимовања оклоп јој је смекшао. Али ни то јој није сметало да настави са гегањем и гримасама што је личило на неку игру. Кад бих је почешао по врату или за-

голицао по ногама она је изгледала задовољна.

Често сам јој стављао препреку на пут. Застала би за тренутак: као да размишља

како да је обиђе. Ако је била мања покушавала би да је пређе, а пред већом би застала.

Кад дође пролеће она почиње да пасе траву и у стању је да обрсти за једно поподне читав један метар у околу. А кад почне да пије воду не зна шта је доста.

Пуне три године добро смо се слагали. Али једног дана моја газдарица је донела неку другу корњачу, помало неспретну са оклопом плаве боје. Кад смо ставили ову корњачу на тепих испред Ашли, она поче да сикће. То исто учини и гост. Затим се повукоше свака у свој кут очито неповерљиве.

Запазио сам да је нерасположена и да неће да једе. Кад сам изишао после два часа да је обиђем нашао сам само слоњен оклоп а она је била ишчезла.

Телевизор мозга

Сва жива ткања у човечјем организму — жлезде, мишићи, ћелије — испољавају извесне појаве у виду био или електричних струјања. Свака размена материја је одређени потенцијал који се може мерити и регистровати. Скуп ових резултата омогућује науци да прати све те биоелектричне појаве у мозгу и да поставља дијагнозе.

У циљу да се што свестраније продере у тајне збивања у мозгу научници Биофизичког института Академије наука СССР конструисали су специјални апарат — електроенцефалограф или како је популарно назван „телевизор мозга“. Овај проналазак професора Ливанова и инжењера Анањева омогућио је да се на екрану одлично прате и преко електронских рачунских машина региструју

разне појаве у мозгу „хватањем“ биоелектричних струјања. После телевизора мозга са 50—100 сад се конструисао телевизор са 400 канала.

Иако се на екрану телевизора све те појаве у виду биоелектричних струјања још не могу једноставно читати, ипак се помоћу сложених електронских рачунских машина прорачунавају и бележе као цифарске вредности многа од тих био или електричних струјања. Све разлике у вредности изражавају одређене патолошке промене у мозгу и омогућују научницима да поставе дијагнозу извесних неуропсихијатријских обољења.

Није ли овај проналазак за ужу област науке први корак да се цифарски изрази преведу на говорни језик?

Бебе се неће више смрзавати

Са међународног сајма практичних проналазака који се одржава у Брислу и на коме учествују проналазачи из 18 земаља стигла је за забринуте мајке пријатна вест: ускоро ће оне моћи да своје бебе и по највећој зими изводе у шетњу у нарочитим колицима која имају уређај за загревање. Овај проналазак је привукао велику пажњу посетилаца.

За шефове рекламе великих фирми приказан је „рекламни топ“ који као рефлектор баца на ноћно небо рекламне текстове. Оне који воле пешачење обрадовале су нарочите пипеле с „ваздушном комором“ у њону у којима се ноге, како тврди проналазач, „божанствено удобно осећају“.

Није ново...

Играч одбране Портсмута појавио се на једној ноћној утакмици нагарављен као прави оцахар. Да би умањено одблесак јаке светлости рефлектора нацрпнио је лице изнад и испод очију. То је учинио, како је доцније објаснио, зато што је у историји прочитао да је посада бомбардера стављала црну шминку ради заштите од светлости рефлектора противавионских батерија. У спорту то ипак није ништа ново. Швајцарски хокејши на леду од давнина још праве вештачке црне колотове око очију ради заштите од блештећег сунца на снежним теренима.

Бркови опасни по саобраћај

Недавно су се пред једним судом у Каиру нашли на оптужничкој клупи једни — бркови. Цинковске бркове које већ 26 година пушта и негује стражар Мохамед Хралијен и чија два импозантна врха стрче нагоре све до висине очију, осушени су на шишање. Суд је утврдио да они „веома прилаче на себе пажњу аутомобилиста и да су због тога опасни по саобраћај“.

Вечно питање...

„Шта ко себи жели у 1961. години“ — гласило је питање „Галуповог института“ у Аустрији. Одговори су задовољавајући. Највише њих је пожелело — здравље. На другом месту је стан или кућица. Неки су пожелели да све остане овако како је — да у свету влада мир. Новац и велике зараде пожелело је 17 одсто упитаних, што прилично побеђује да у данашњици преовлађује новац.

Пуким случајем...

Наследник Паганинија, Бронислав Хуберман, коме је дата част да свира на Паганинијевој виолини, постао је пуким случајем виолиниста.

Отац му је био адвокат у Варшави, али његово материјално стање није било баш најбоље. Као узлики љубитељ музике, још док му је син био мали, он је опазио код њега необичну наклоност и талент. Да би сину купио клавири прикупио је новац са свих страна где је могао и отишао у једну радњу музикалијама. Ту је стварно нашао клавири, али се запрепостио кад је чуо да је цена 250 рубаља. Толику своту није имао и уздахнувши разочарано пошао је из радње. Међутим, трговац га врати и понуди му једну виолину која је стајала само 3 рубаље. Отац је купио сину и тако недостатак новца би пресудан за каријеру једног од највећих виолиниста.

Лажан...

Скалп снежног човека, који је сер Едмунд Хилари донео — лажан је — каже се у коминикеу Краљевског белгијског института природних наука у Брислу. Тобожињи скалпови јетија из храмова Пангоце и Кумјунга у Непалу, начињени су од руна и коже једне врсте планинске расе козорога која живи у југоисточној Азији. Она се лако налази у Хималајима до 4500 метара висине.

»Замак под кирију«

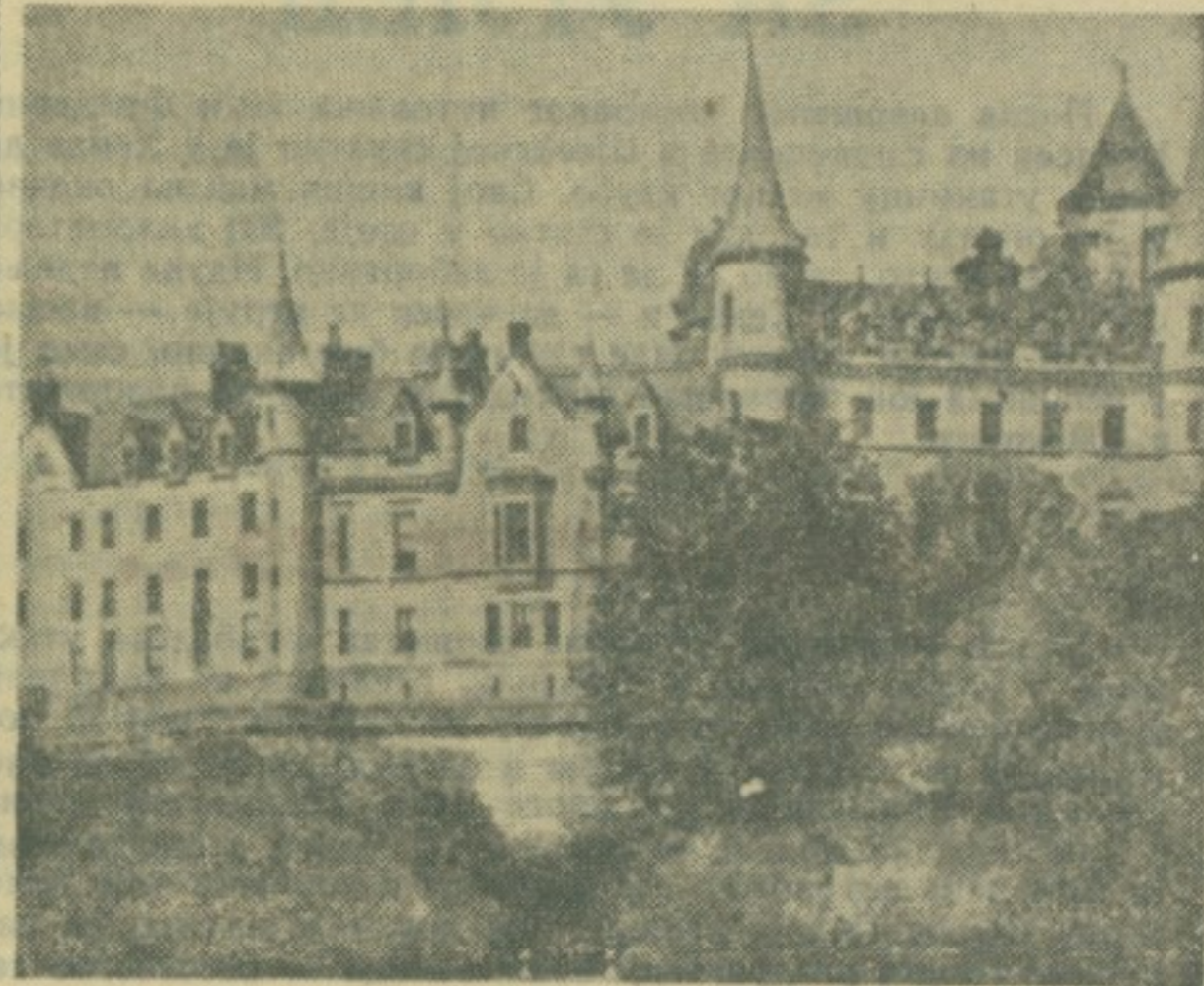
Познато је да се поједина острва у Јужном мору издају у најам за годину дана. Али се мало зна да се и понеки замак издаје под сличним условима.

Прошле јесени у једном њујоршком листу је изишао овакав оглас:

„Издаје се у једногодишњи најам замак у Денробену, у близини Дорнока. Замак има сто соба а једногодишња закупнина износи шилинг, или 60 француских сантима. Уз ово треба приложити суму од 10.000 фунти стерлинга или 120.000 француских франака за одржавање зграде. Власник војвода од Сутерланда“.

На оглас је одазвао Роберт Грифит и ускоро закључио уговор. Положио је новац мада још није видео замак. А какво га изненађење чека? Поред већ поменутих сто соба, замак има 30 кула, 1.300 хектара земљишта, 12 километара реке богате пастрмком, 3 села, 50 усамљених фарми и — неколико стотина чиновника. Нови власник мора да обиђе имање у друштву специјалног водича да се не би изгубио по бескрајним ходницима и салама.

Замак је један од најлепших и најстаријих у Шкотској. Саградила га је у XI веку породица Сутерланд.

Острвска школа

На језеру Онтарио у Канади, налази се једно лепо острво до кога се из канадске метрополе може стићи скелом. Ту, на острву Торонто, почео је недавно један занимљив опит: основана је једна школа у којој се ученици сваке седмице смењују.

Опремљени јаким догледима ученици посматрају лет дивљих пловки и галебова. Читаву једну седмицу ђаци једу, спавају и уче у „острвској школи“ која има експресну кухињу, спаваонице и заједничке просторије за учење и забаву. Директор школе тврди на ученици неупоредиво боље уче у тој школи него у својим учионицама у граду.

Тајна спорта и цеза

„Краљ цеза“ Луј Армстронг, мада већ у поодмаклим годинама, још је невероватно крепак и ту своју особину овако објашњава:

— Модерни цез је исто толико спорт колико и уметност, захтева физичке напоре као и тренинг ма кога атлете.

На питање да ли има неки нарочити рецепт за одржавање телесне кондиције одговорио је:

— Не. Исти као и рекордер у скоку у вис Цеси Овенс. Ствар је једино у томе да се напредну они мишићи који су неопходни тог тренутка а остали потпуно опусте. То је цела тајна — у спорту и цезу.

„Зла времена“

Зла времена у Француској настала су за фудбалске занесенаке-силеџије. Неће им бити до изгреда, бар не онда кад утакмицу суди 40-огодишњи Жорж Бутон, јер он води са собом своју верну керушу „Гамин“. Чим настане комешање које предсказује изгреда, он продорно звизне. „Гамин“ тада пројурити игралиштем и зачас направи ред.

Награда Жил

Многобројним литерарним наградама у Француској придружила се ове године још једна — награда Жил. Додељиваће се сваке године — најгорем роману који је написала нека жена. Жири сачињавају књижевници, филмски режисери, новинари и стручњаци за рекламу. Прва овогодишња награда изгласана је са 15 гласова и једним против: Анабели Бифе, супрузи сликара Бернара Бифеа, за њен роман „Свакидашња љубав“.

Једног дана...

Карузо је почео своју каријеру као заменик једног тенора у неком путујућем позоришту. Једног дана приликом гостовања неке трупе у позоришту у једном малом месту близу Напуља, где је Карузо имао много познаника, усред пијанке стиже изненада вест да се тенор разболео. Карузо је морао да га замени! Али он није знао готово ни једну реч улоге, а услед алкохола позориште му се окретало. Публика је урликала:

— Пијаница, пијаница!

После представе Карузо је био отпуштен и то га је нагло отрезнило. Дошавши кући он изврну своје цевове и нађе још једну усамљену лиру коју из очајања одмах претвори у вино.

Следећег дана је био боље расположен и почео да кује планове о будућности. И догодило се чудо! Увече су га поново позвали у позориште. Публика није хтела да чује за тенора који је оздравио — тражила је Каруза.

— Како могу људи да траже мене кад не знају ни како се зovem, — чудило се Карузо.

— Они вас и не траже по имену — објасни му директор — они само траже пијаницу!

Карузо поверова да публика жели да се забавља и смеје. Изађе на бину и поче да пева... да пева онако како Карузо пева! Био је то прави тријумф! Директор га одмах ангажова и понуди му 100 лира за вече.

После краћег времена, Карузо је већ имао за представу по 30.000 лира. Његова слава је стално расла а његово певање постало појам.

За најлешњу

Жири коме је председавао Лисијен Бертело, председник Међународног филателистичког савеза, требало је да додели велику награду за најлешњу поштанску марку на свету. У њему су се налазили представници Западне Немачке, Северне и Јужне Америке, Енглеске, Шпаније, Француске, Шведске и Швајцарске, а њихов задатак није био нимало лак: од 6000 марака које је 110 земаља издало за последње две године требало је одабрати ону која по својој уметничкој замисли, композицији и изразитости заслужује да буде прва. Најзад је изабрана марка Велике Британије са попрсјем краљице Елизабете и сликом замка Виндзор. Победом Велике Британије Европа је заузела прво место међу конкурентима, испред Африке, Америке, Азије и Аустралије. На слици су марке земаља-победница: 1. Велика Британија, 2. Аргентина, 3. острва Фиџи, 4. Република Конго, 5. Лаос.

ИСТРАЖИВАЧ АЛБЕРТО МАИЗИЈЕ ЈЕ ПРОВЕО ЛЕТО 1960. ГОДИНЕ СА СВОЈОМ ПОРОДИЦОМ НА ОВОМ РАНЧУ У КУВИЦИ КОЈУ СУ МУ САГРАДИЛИ САМИ ИНДИЈАНЦИ ПЛЕМЕНА ГВАРАОС. ПРИ ОДЛАСКУ ОДАТЛЕ, ПОВЕРИО ЈЕ УПРАВУ НАД „ИМАЉЕМ“ СВОМЕ ПРИЈАТЕЉУ АУГУСТО.

ДОК МАРИЈА ПРИПРЕМА ВЕЛУ КАФУ СА ЦИГУРОМ ИЗ ФРАНЦУСКЕ АУГУСТО ВЕОМА УЗВУЉЕН ДИВИ СЕ НАОЧАРИМА ДОВИЈЕНИМ ОД АЛБЕРТА МАИЗИЈЕА. ОНЕ ЋЕ МУ ОМОГУЋИТИ ДА ПРОЧИТА И НАЈСИТНИЈА СЛОВА У ФРАНЦУСКИМ ЧАСОПИСИМА КОЈЕ ПРОЖДРЉИВО „ГУТА“ СВАКОГ ДАНА. ИАКО СУ СТАРИ ПО НЕКОЛИКО ГОДИНА.

ДОЧЕК ПОРОДИЦЕ МАИЗИЈЕ НА РАНЧУ НА ОБАЛАМА ОРИНОКА. С ЛЕВА НА ДЕСНО: АУГУСТО, ОСУБЕНИК, ФИЛИП, ГОСПОЂА МАИЗИЈЕ, ЖАНИН, АЛЕН, ЖАКЛИН И МАРИЈА ИНДИЈАНКА. ПРВИ ПУТ У СВОМ ЖИВОТУ МАРИЈА ЈЕ ДЕ РЕЗАНЦЕ, А АУГУСТО НИЈЕ ЈЕО ЈАБУКЕ ВЕЋ 36 ГОДИНА.

Усамљеник

Неколико Француза који су побегли из пакла француског прекоморског затвора у Кајени нашли су уточиште код примитивних Индијанаца Гвараос. — Истраживач и светски путник Франц уз Алберто Маизије после 10.000 претварањих километара случајно је срео „беле“ Индијанце и описао сусрет са заборањеним Јунаком из првог светског рата Аугустом Помом.

Француски истраживач Алберто Маизије кренуо је у лето 1959. године са двојицом другова у Венецуелу да тражи првене ибисе. Пошто је авионом, аутомобилом, пиругом и пешице претрало преко 10.000 километара наишао је случајно на страну делту Оринока. Ни ту, као ни у другим земаљама на северу Јужне Америке, није било ни трага од толико жељених првених птица. Према хиљаду рукаваца огромне реке укрштало се у свим правцима а на бескрајним просторима нигде није било чврстог тла.

Ту, у тој воденој Сахари, живе примитивни Индијанци Гвараос јузати као „водени људи“. Истраживачи нису нашли првене ибисе али је њихово запрепашћење било још веће када су међу Индијанцима открили праве Европљане, најчистије Французе који су одбегли са робије у Кајени. Већина њих је пред њима ћутала. Избегавали су да се сретну и нису хтели да им кажу своја имена. Ћутање које је за њихове породице и казнену евиденцију значило

смрт, сакриће за увек тајну њиховог постојања.

Носталгија за завичајем провалила је из срца Аугуста Поме, одбеглог робијаша из Кајене који већ 28 година у делти Оринока од старих мотора прави пушчане цеве. Он станује у индијанској ранчеири, кућици на кољу без зидова, са кровом од палминог лишћа. Мада је још пре 33 године напустио Француску, изненадио је истраживаче чистоном језику који је дијалект квари неке шпанске речи одомаћене код Индијанаца. Пома има чак и библиотеку: „Белешке мајора Томпсона“ и један полицијски роман. Жена му је Индијанка и захваљујући њој истраживачи су могли да упознају живот и насеље Индијанаца.

Пома је рођен 1898. године у Арментјеру а 1916. године је регрутован и послат на фронт. Био је прво у Русији да спасава цара, затим у Италији да штити краља, у рововима Фландрије да помаже Енглезима и најзад у паклу Вердена. Свуда се истакао јунашвом, неколико пута је рањаван и добио низ одликовања.

Демобилисан је 1918. године. Одјурео је у Армантјер где је затекао само згариште и целу породицу затрпану рушевинама некадашње њихове куће. Није знао куда ће. Одлучио је да оде у центар за прихватање пострадалих у Орлеану и ушао је у воз. Избацили су га зато што није имао возну карту, а више није био војник. Оторчење се полако купило у његовој души. После неколико месеци лутања најзад се оженио. Постао је кавгаџија и у једној свађи изгубио је власт над собом, дигао руку и... убио човека.

На доживотно заточеништво послат је у Гијану 1927. године. После десет година узорног понашања и рада у затвору пуштен је да као слободњак живи и ради још десет година. Нешто га је гушило. Није могао више да издржи и 1937. године побегао је с једним другом.

Направили су пиругу са једрима, натоварили храну и кренули у најчудније шумске мочваре Венецуеле. Без бусоле, пловили су отприлике према северу, у непрестаном страху да не буду ухваћени на територији британске или холандске Гијане и враћени француским властима. Мада нису имали географске карте мислили су да ће се дочепати обала удаљеног Мексика.

Путовање које је трајало недељама исцрпило их је обонаштом, неколико пута је рањаван и добио низ одликовања.

их је бацила дубоко у делту Оринока. Аугусто се спасао стигавши до једног острвца где и данас живи, а друга више никад није видео.

Добио је уточиште код једног неписменог дивљака. То није било први пут да он спасава неког. Једном приликом, 35 година раније, указао је уточиште четрнаесторици одбеглих робијаша.

Аугусто се оженио Индијанком и добио је ћерку која се, кад је одрасла, преселила у Кабакас. У браку није имао много среће и после низа тразивица изабрао је другу жену што је код Индијанаца, где нема брака у формалном смислу, сасвим природна ствар.

После неколико дана истраживачи су напустили Аугуста. Обећали су да ће се распитати за његову породицу у Француској и да ће му, када идући пут дођу, донети његова ратна одликовања.

Алберто Маизије је био решен да одржи обећање. Пошто је претресао све француске архиве открио је да Аугусто има брата и сестру који су још у животу. На жалост, ни огласи у новинама ни трагања нису помогли да их нађе. Када је све остало узалудно Алберто је у емисији која се преко свих француских радио-станица емитује у току новогодишње ноћи објавио жељу најусамљенијег, најудаљенијег и најјаднијег Француза. Обраћао се милионима слушалаца и молио да пронађу његову породицу.

На Албертово изненађење, тачно двадесет осмог минута после емисије јавно се телефоном један женски глас. Потресена и у сузама одазвала се Аугустова сестра Јаура Пома која 23 године није чула о свом брату. Послала му је писмо, новине, дувана и ситних поклона. Када их је добио, Аугусто је дуго плакао.

У току зиме он је три пута писао Алберту. Његова жена се распитивала да ли се може стићи у Француску пиругом а он је молио да му пошаље мало танина за штавање њене кожа.

Алберто је одржао обећање и у јулу 1960. године кренуо је са женом и шестнаестогодишњим сином преко океана ка ушћу Оринока. Од обала Гијане и Венецуеле експедиција је морала да путује 17 дана претрлаживши 500 километара до мочваре у делти Оринока које настањују „водени људи“.

Када су стигли, Алберто је био изненађен. Аугусто више није био са својом другом женом која је поболевала и вратио се првој, да не би био набећен ако она умре да ју је убио.

Донели су им многе поклоне: маказе, сечива, турпије, огледала, дуван, цигуру, танин, њебад, радио и новине које ће Аугусто појудно месецима читати. Најдражи од свих поклона била су одликовања која је Албертов син Лик купио у једној париској старинарици, она иста која је некада као војник био одликован. Сузе су као киша квасиле његово лице: враћао се у већ заборањени свет и своју далеку домовину у цивилизацији. Али је брзо обрисио сузе и поглед пун захвалности упутно Индијанцима који су му окове заменили слободом.

Када је реком прошла једна стара пируга и отпловила према пучини Аугусто је испричао да се на њој налази један леш. Индијанци Гвараос испраћају тако своје мртве. Код њих нема наслеђа ни жалопојки за покојником, а да би се избегле породичне распре сва добра покојника се натоваре у пиругу, његов леш се увије у шаторску крило и тако се сви његови материјални трагови пошаљу брзом матицом према пучини.

Крајем септембра француска породица је напустила делту Оринока и гостољубиве Индијанце Гвараос. Оставила је једног чистог Француза са његовим удаљеним али у исто време и правог Гвараоса који се храни корењем, глистама, пужевима и крокодилским реповима.

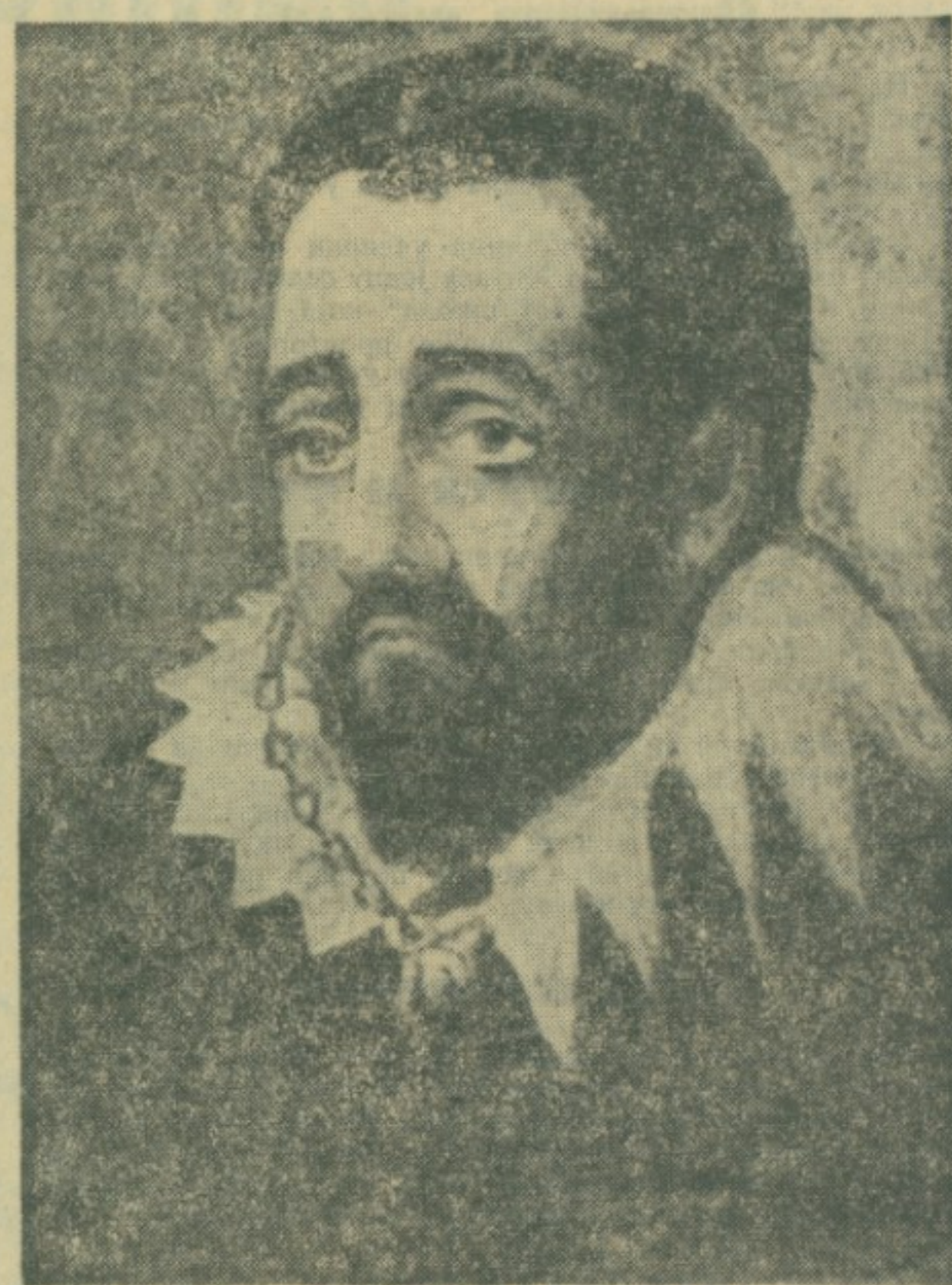
„КИРГИСКИ ДЕЧАК ЛОЖИ ПЕЦ“ ОД ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

БИЛИ СУ И СЛИКАРИ

ТОЛСТОЈЕВИ ЦРТЕЖИ

ОВАКО ЈЕ ЉЕРМОНТОВ ЗАМИСЛИО СВОГ ПРЕТКА

Многи руски писци су се поред литературе бавили још и сликарством и музиком. Неки од њих су били чак и даровити у томе. Љермонтов је, на пример, израдио доста чудан портрет који представља човека у шпанском оделу из средњег века. Да се није сачувало предање да породица Љермонтов потиче од шпанског херцога Лерне који је био принуђен да напусти отаџбину, никад се не би сазнало да је познати руски песник насликао у ствари свог претка — прво на зиду а после га пренео и на платно.

Пушкинови рукописи и белешке ишарани ликом Волтера и разним играчицама и играчицама као и карикатурама, исто тако сведоче о сликарском смислу овог руског писца.

За Гогоља се зна да је учио сликарство у Академији у Петрограду. Једном је написао мајци:

„Сликање нисам у стању да оставим, тим пре што овде

имам све на располагању...“

Сачувано је доста Гогољевих цртежа, обично на писмама, или на корицама његових књига. Тако се може дивити његовој сликарској вештини на првом издању „Мртвих душа“, или на сачуваном портрету Пушкина.

Како је Лав Толстој илустровао „Жил Верна“ прича нам његов син Иља:

... Били смо занети кад нам је отац читао дела Жила Верна. Књиге „Деца капетана Гранта“, „Двеста миља под морем“, „Путовање око света за 80 дана“ отац је купио у Москви. Кад је имао времена, обично увече, он нам је читао наглас. Како текст књиге „Пут око света за 80 дана“ није био илустрован, он

је почео сам да црта. Сваки дан би пером понешто нацртао и увече нам показивао. Цртежи су били дивни и јачко су нам се допадали, чак више него у другим књига-

ма. С нестрпљивом смо очекивали вече да би нам показао шта је израдио.

Страст за цртањем довела је и Тараса Шевченка, још као дечака, сеоском црквењаку, али и познатом сликару у читавој околини. Када је црквењак чуо зашто је дошао узео му је руку и, погледавши је у длан, одбио да га прими. Доста осорним гласом рекао је малишану:

— Облик твоје руке сведочи о твојој неспособности за цртање па и за ма каква други занат.

Међутим, после смрти Шевченка 1860. године Академија уметности у Петрограду признала му је изванредну сликарску способност и доделила титулу академика. Акварел „Киргиски дечак ложи пец“ који је уметник израдио по сећању из времена прогонства, сачувана је и до данас.

WALT DISNEY'S ШВАЈЦАРСКИ РОБИНЗОНИ

НА ПЛОВИДАБИ ИЗ ЕВРОПЕ ЗА НОВУ ГВИНЕЈУ, ЈЕДАН ЈЕДРЕЊАК ЗАПАО ЈЕ У СТРАХОВИТУ БУРУ...

КАПЕТАН И ПОСАДА НАПУСТИЛИ СУ БРОД КОЈИ ЈЕ ПОСТАО ИГРАЧКА УЗБУРКАНОГ МОРА...

КРАТКА РАДОСТ

У граду Тулсу у Сједињеним Државама бушачи нафте су на свега 1,5 метра дубине наишли на „течно злато“ које је у јаком млазу покуљало на површину. Само, радост је била кратког века јер се убрзо установило да је то само пробити нафтовод једне конкурентске компаније.

НЕОБИЧАН ПАТРОНАТ

У немачком граду Констанцу општинско веће је недавно формирало комисију чији је главни задатак да штити дрвеће у граду, како би се одржале зелене површине. Комисија је због тога позвала грађане да узму патронат над појединим стаблима.

НАСТАВА У БОЈИ

Настава на Медицинском факултету у Франкфурту на Мајни обавља се помоћу телевизије у боји. Студенти, седећи у својој учионици, могу да прате хируршке интервенције у операционој сали на телевизијском екрану. Камера израђена у фабрици „Филипс“ стаје пола милиона марака и преноси слике у боји.

Прва оваква камера постављена је у Марсеју, а припрема се сада и израда треће камере у боји, која ће бити постављена на факултету у Берлину.

Телевизијска камера је тешка 40 килограма и поставља се изнад операционог стола. Поред камере уграђен је и микрофон који омогућује професору у операционој сали да објашњава студентима шта у том тренутку ради.

За десет секунди

Херман Марк, универзитетски професор хемије у Сједињеним Америчким Државама, приказао је недавно у Минхену камеру помоћу које се за свега десет секунди може добити готов снимак. По његовом мишљењу кроз шест месеци биће могућно да се на исти начин добије и снимак у боји.

Први национални УНИВЕРЗИТЕТ

У Нигерији, младој афричкој држави, ускоро ће бити отворен први национални универзитет. На тај начин не само да ће младим људима Нигерије бити омогућено да стичу високо образовање, него ће врата овог универзитета бити отворена и студентима из осталих афричких земаља.

ПРСТИ ИЗДАЈУ БОЛЕСНИКА

Група америчких психијатара из једне болнице у Бостону дошла је до корисног открића који ће добро доћи неуропсихијатрима као и лекарима опште праксе. Наиме, ако пацијентови прсти за време разговора са психијатром постају топлији то је сигуран знак да болесник хоће да избегне искрен одговор. Ако се, међутим, за време таквог разговора температура болесникових прстију смањује у питању је, вероватно, пацијент коме је веома много стало да сарађује са својим лекаром. Општи на великом броју људи показали су да се у веродостојност новог открића не може сумњати.

ХОТЕЛИ НА ТОЧКОВИМА

За време сајма у Хановру који ће се одржати овог пролећа, у самом граду ће бити постављена кола за спавање са 600 постеља. Она ће у правом смислу представљати хотеле на точковима. Сврха није само реклама већ и смештај пословних људи који ће доћи на сајам.

Касно се сетно...

Фармер Чарли Ракстроу је недавно прославио свој стоти рођендан. Приликом уласка у друго столеће живота изјавио је жељу, коју ће се трудити да приведе и у дело — да научи пилотирање авионом.

Уместо инјекција

У Совјетском Савезу се производе бомбоне пуњене живом вакцином против дечје парализе. На овај начин је олакшано давање ципива, а решен је проблем транспорта и ускладиштења вакцине. Бомбоне се разликују по боји и узимају уместо прве, друге и треће вакцине које се добијају ради имунизације организма против ове тешке болести.

Да ћебе не одлети

Клинови од пластичне масе користе излетницима да

причврсте ћебе како га ветар не би подигао и однео. Клинови се руком забоду у земљу а затим закаче углови ћебега.

Нови спектометар

Биофизичари са Макса Планковог института у Франкфурту израдили су један спектометар са гама зрацима који омогућава да се измери и анализира зрачење радиоактивних елемената у људском телу. Професор Борис Рајевски, специјалиста за зрачење и шеф овог института изјавио је да ће овај спектометар бити ускоро употребљен у истраживачке сврхе.

Рађен према једном америчком узору, овај апарат, конструисан у Франкфурту, први је ове врсте уопште у Немачкој. Научници очекују да ће служити не само за испитивања људи који су приликом рада били изложени зрачењу, већ такође и за мерење дејства радиоактивне прашице од атомских експлозија.

Необично возило

У свим истраживачким астронаутичким центрима, и руским и америчким, влада велика активност. Поготову што цело човечанство с нестрпљивом очекује велики догађај: лет првог човека у свемир. Надајмо се да ћемо доживети ово велико узбуђење у скорој будућности.

На слици је једно необично возило израђено у Америци. Достиже фантастичну брзину од 3.300 километара на земљи. У ствари то су „саонице“ на шинама са ракетним мотором. Ово возило се испробава у Калифорнији и нарочито проучава утицај акцелерације (нагло повећања брзине) на човека. Рекорд од 3.300 метара је постигнут са празним апаратом без пилота

МОЗАМБИК

ЗЕМЉА ГДЕ СЕ ЉУДИ ЛОВЕ КАО ЖИВОТИЊЕ

Португалски морепловци који су открили Анголу наставили су пловидбу у намери да пронађу најбољи пут до богате Индије. Жељни индијског богатства Васко да Гама и његови људи једног дана године 1499. кад су угледали копно, ускликнуше:

— Ево је најзад!

Бродови су се укотвили на неколико десетина метара од обале, која није била подесна за пристајање и до ње дођоше у малим чамцима. На галијама остаде само најужнија стража. Сви остали заједно с Васком да Гамом полако закорачише у унутрашњост непознате земље.

Али какво разочарање. Свуда су сретали само људе црне пути, исте као и оне у Анголи, а ноћима нису могли ока да склопе од несносне врућине и милиона инсеката који су их салетели са свих страна.

Месеци су прошли, и они увидеше да то није Индија и да до ње постоји други пут. Опет се једра натегоше, ветар их понесе плавом пучином и они оставише земљу којој је било име — Мозамбик.

Пет година касније уз те исте обале зауставиле су се галије португалског војсковође Педре де Анхауа. Али он је био жустрији и кад би наишао и на најмање негодовање домородаца, убијао је без милости. Онај ко би покушао да пружи отпор стрелом и копљем, био је одмах спаљен у колиби са свим својим укућанима. Завладао је ужас. Уколико је војска напредовала народ је узмицао у унутрашњост земље, у непроходне кедрове шуме.

Галије војсковође Педре де Анхауа су из Мозамбика одвозиле најређе ствари које су привукле пажњу и других држава у Европи. Временом поред португалских галија пловили су и једрењаци других земаља. То је спречавало Португалце да довозе нове трупе белих војника који би продирали даље у унутрашњост Мозамбика. Често су се на лучини сукобљавали Енглези, Бури, Французи, Шпан

ци и тонули у морске дубине не доспевши до жељене земље. Зато се португалска влада споразумела с Енглеском, Француском и другим државама да јој се призна право над освојеним територијама.

Временом су се појавиле и друге државе са истим тежњама и са њима је Португалија морала да склопи уговор. Тако је с Немачком, која је већ била запосела Тангањиком, сачињен уговор о границама према Тангањиком године 1886. Са Енглеском је обновљен уговор 1891. о граници према Родезији и Њаси, а 1893. и са Јужноафричком Унијом, када су решена спорна гранична питања. Овим су уговорима призната права Португалији као колонијалној сили над територијом Мозамбика.

Версајским уговором 1919. године, Португалији је уступљена и територија Кионго, северно од реке Ровума, коју су раније држали Немци, а Тангањика је поверена Великој Британији.

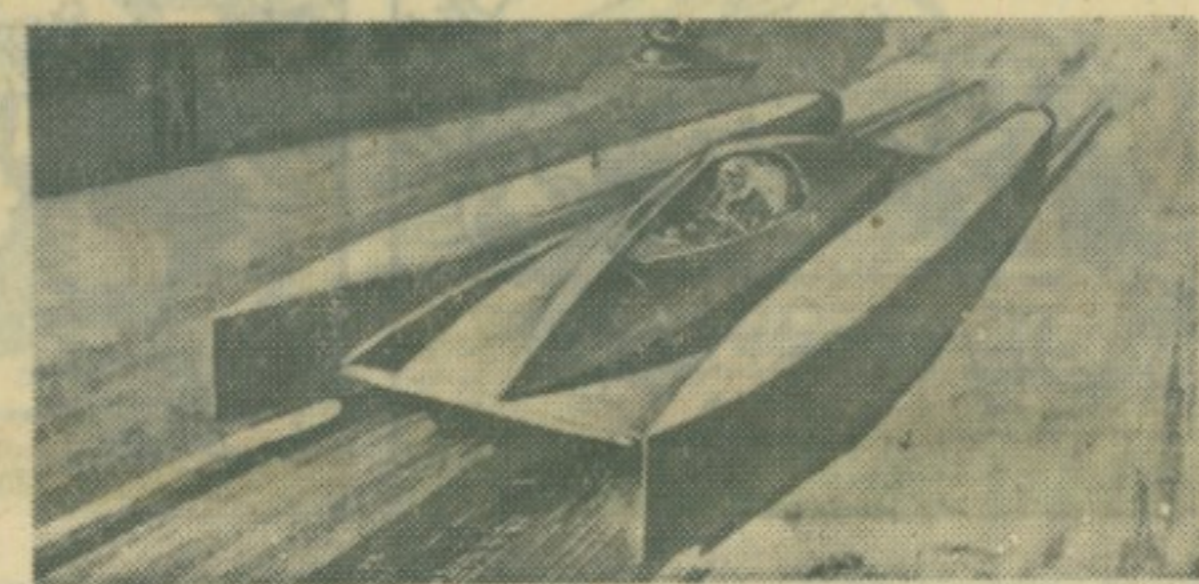
Португалија је овим уговорима издејствовала право над пространством од 900 хиљада километара, које се граничило на источној обали Африке Мозамбичким каналом, Индијским океаном, Тангањиком, Централноафричком федерацијом и Јужноафричком Унијом.

Мозамбик има доста рагу морску обалу али слабо разубуђену. Идући ка југу, обала је нижа и приступачнија, док су на северу коралска острва. У приморју су равнице које постепено у унутрашњости прелазе у висоравни и планине.

Источно од језера Њасе уздиже се планина Монти Мсенга. Долинном Лучлиниго, протиче истоимена река која

Ово аеродинамично возило будућности је тако направљено да добро пријања уз тле тако да спречава искакање које се може догодити услед великих брзина.

Осим обучавања будућих пилота „саонице“ дају и корисна обавештења за лет пилота на реактивним авионима, који морају такође да подносе врло јака убрзања.

извире из планине истог имена. Највиша група планина је Монти Намули, чији врх Инагу има 1982 метра, а на јужној страни је Монте дел Пико Намули од 2.440 метара.

Клима у Мозамбику је тропска и различита на разним местима, према географском положају и удаљености од мора. У приморским пределима је сасвим тропска, а на висијама супротска. Средње годишње температуре су различите и крећу се од 22 до 27 степени. Најтоплији су месеци септембар, октобар и новембар када почињу кише, а најхладнији су март и јуни.

Обала мозамбичког канала је изложена јаким периодичним циклонима који наносе велике штете. Године 1914. један такав циклон је готово разорио Порто Амелију.

Вегетација је бујна у приморским пределима, а нарочито око ушћа великих река. На равницама у унутрашњости су саване и стене а онда постепено настају шуме. Познато и квалитетно мозамбичко дрво је боабаб, ебан, бамбус, афрички махагони, темаринд, багрем, кедр и друго.

Привреда Мозамбика се врло споро развија и неће бити погрешно ако се каже да је она и најзаосталија у овом делу Африке. Домородно становништво бави се пољопривредом, сточарством, пчеларством, ловом, риболовом и домаћим занатима.

Од пољопривредних производа успева кокосов орах, кукуруз, шећерна трска, сисал, кафа, принач, памук, дуван, каучук, сунцокрет и тропско воће. Велика сметња за гајење стоке је мува цеце која је немилосрдно уништава.

Црначко становништво ради у рудним окнима, из којих се извлачи злато, дијамант, гвожђе, бакар, калај, угаљ и у последње време истражује се терен под нафтом.

Португалци извозе, поред злата и другог богатства и пољопривредне производе: шећер, кукуруз, памук, сезам, дуван, сисал, танин и домаће израђевине: дрво, кожу, восак, каучук и минерале.

У Мозамбику живи око 7 милиона људи, који по свом физичком изгледу и језику припадају групи Банту-црнаца. Према неким подацима на овој територији су живели Неголи и Бушмани, који не личе на данашње Банту народе, па се претпоставља да су их ови искоренили. У XVI веку су извршила инвазију племена Зимбо, а у XVIII и почетком XIX века племена Ландин, која су заузела целу територију. Године 1819. дошло је до велике најезде племена Зулу Батуа. У северним деловима Мозамбика око

Њасе и данас има остатака овог племена.

До 1752. године, Мозамбик је био под управом владе португалске Индије. Постојала је једна португалска колонијална влада за поседе на индијској и источноафричкој територији. Краљевским декретом од 19. априла 1752. године образована је посебна управа за колонију Мозамбик. Отада њом управља високи комесар са сталним седиштем у главном граду колоније Лоренцо Маркез. У управљању њему помаже колонијални савет, састављен од чланова именованих од владе Португалије и представника пољопривредника, трговаца и индустријалаца.

Територија је подељена на пет провинција: Газа-Лоресо, Маркез, Инхамбане, Куилманине, Тете и Мозамбико. Свака провинција има свог гувернера. Поред њих постоје и две аутономне области „Компаниа дел Мозамбико“ и „Компаниа дел Њаса“ са посебним правима и својим гувернером.

Главни и једини задатак локалних органа власти и управе је регрутovanje радне снаге која се извози у Јужноафричку Унију. Годишње бројка достиже 100.000 здравих, снажних и младих људи. Управа у Мозамбику се обавезала уговором из 1928. године да сваке године изведе по 100.000 домаћих становника који у јамама јужноафричких рудника копају злато.

Посебан значај у португалским колонијама има политика „асимиладоса“. Становници Мозамбика нису зрели за грађанска права или политичке слободе, а онај који успе да себе уздигне више од осталих, на ниво „португалске цивилизације“, стице право да ужива привилегије белаца „асимиладос“, мора да испуни следеће услове: да живи европским животом, да тежи говори и пише португалски, да је трговац, односно да му занимање има финансијски статус, да испуни војну обавезу, да је католик и да се истакао у борби за дуговечност португалске управе.

Иако су Португалци у Мозамбику неколико векова, само неколико хиљада црнаца је стекло право „асимиладоса“.

У Мозамбику и данас постоји стварно ropство. Ту је присилан рад званично назван „усмеравани рад“ а извоз радне снаге је обавезан уговором.

Систем „лова на људе“ у Мозамбику је врло развијен. Основну станицу представљају локални шефови чија висина провинције зависи од тога колико је људи уловно и предао белом администратору.

ПОДВОДНИ ХЕЛИКОПТЕР

Познати океанограф Жак Пикар намерава да после батискафа изгради „мезозат“. Ново подводно возило биће једна врста хеликоптера, који ће моћи да се спусти до одређене дубине под морем.

Пријем из далека

Чланови својетске поларне експедиције на острву Франц Јозеф, успевају два до три пута недељно да ухвате телевизијске програме из Мурманска и шведских станица удаљених од њихове базе хиљаду и пет стотина до три хиљаде километара.

Реклама

Амерички фабрикант парфема Боб Гранвил изручио је у ток Голфске струје велику количину есенције парфема са намером да овај „поздрав“ стигне Британијама на следећу Нову годину.

Већи од једног карата

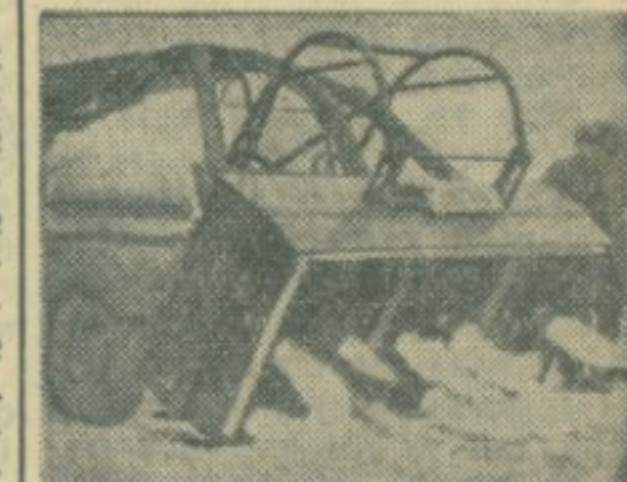
Једна америчка лабораторија је прва откопала се производе вештачки дијаманти, успела да направи камен већи од једног карата. Досада су индустријски дијаманти били веома ситни. Само, ови сада добијени неће моћи да се користе за накит због своје тамне боје.

Безалкохолно пиво

У Сједињеним Државама произведена је нова врста пива са веома малим процентом алкохола, тако да се оно може сматрати као безалкохолно пиће. Иако се по укусу неће разликовати од обичног пива садржаје само један проценат алкохола.

Чишћење снега пламеном

Пламени млазеви излазе из 12 цеви на предњем делу ове машине која топи снег и лед. Конструисана је у Енгле-

ској и служи за чишћење друмова и аеродрома. У току једног дана она помоћу температуре од око 650 степени која се ствара сагоревањем уља очисти 7,5 км пута.

Кола у гаражу

За време зимских карневала у Немачкој се дешава велики број саобраћајних несрећа. Пијани возачи су највећи кривци. Да би се смањило број несрећа немачко министарство саобраћаја упутило је апел возачима у коме стоји: „Смејте се и пијте за време карневала, али своја кола оставите у гаражи“.

Без судара на мору

У Совјетском Савезу је конструисан електронски апарат који је — како изјављују његови конструктори — у стању да спречи судар међу бродовима на отвореном мору. Овај апарат може да „ухвати“ путању сваког брода који му иде у сусрет и аутоматски мења курс брода на коме је инсталиран. Досадашњи апарати нису увек успевали да благовремено објаве опасност па је за време магле и невремена доста често долазило до судара.

Тиха летња ноћ 1943. Дневна жега се нешто смирила а небо прекриле хиљаде сјајних медитеранских звезда. Италија, још не угажена гусеницама тенкова, није прекривена ни кратерима бомби. Таласи Јадранског мора запљускују њену источну обалу а докле око допире пружа се пучина.

На неких стотинак километара јужно од велике луке у коју Немци и фашисти већ данима конвојима довлаче ратни материјал и људство да би појачали јужно крило фронта према Сицилији, све је мирно и на први поглед пусто. Али кад се боље погледа види се да кроз мали маслињак, тик уз обалу, с времена на време промакне нека сенка. Три савезничка обавештајца и мања група италијанских антифашиста пажљиво осматра пучину — да им не промакне уговорени сигнал са подморнице која ће им донети товар „специјалне робе“.

Време пролази споро а тихо куцање сатова меша се са убрзаним откуцајем њихових срца. И онда, из помрчине, долази опрезно, крадомнице, намигивање пригушеног рефлектора.

„Роба“ коју из својих нестабилних гумених чамца искрцавају британски морнари у црним џемперима, састоји се из три сандука средње величине. За своју кубатуру изгледају невероватно лаки.

Док подморница нестаје мистериозно као што се и појавила, сваки сандук се товари на по једне чезе које чекају у близини и крећу ка свом одредишту. Скривито место на обали остаје пусто као да се није ништа догодило.

На железничкој станици малог града је гужва. Хиљаде цивила који се евакуишу из јужних крајева где се очекују борбе, и хиљаде војника у разноврсним униформама који иду на фронт мешају се, сударају, псују, тргују. У општем метежу Немци као да су дигли руке од тога да некако организују италијанске возове, као што су изгледа дигли руке и од тога да ће им Италијани бити од неке користи у случају инвазије.

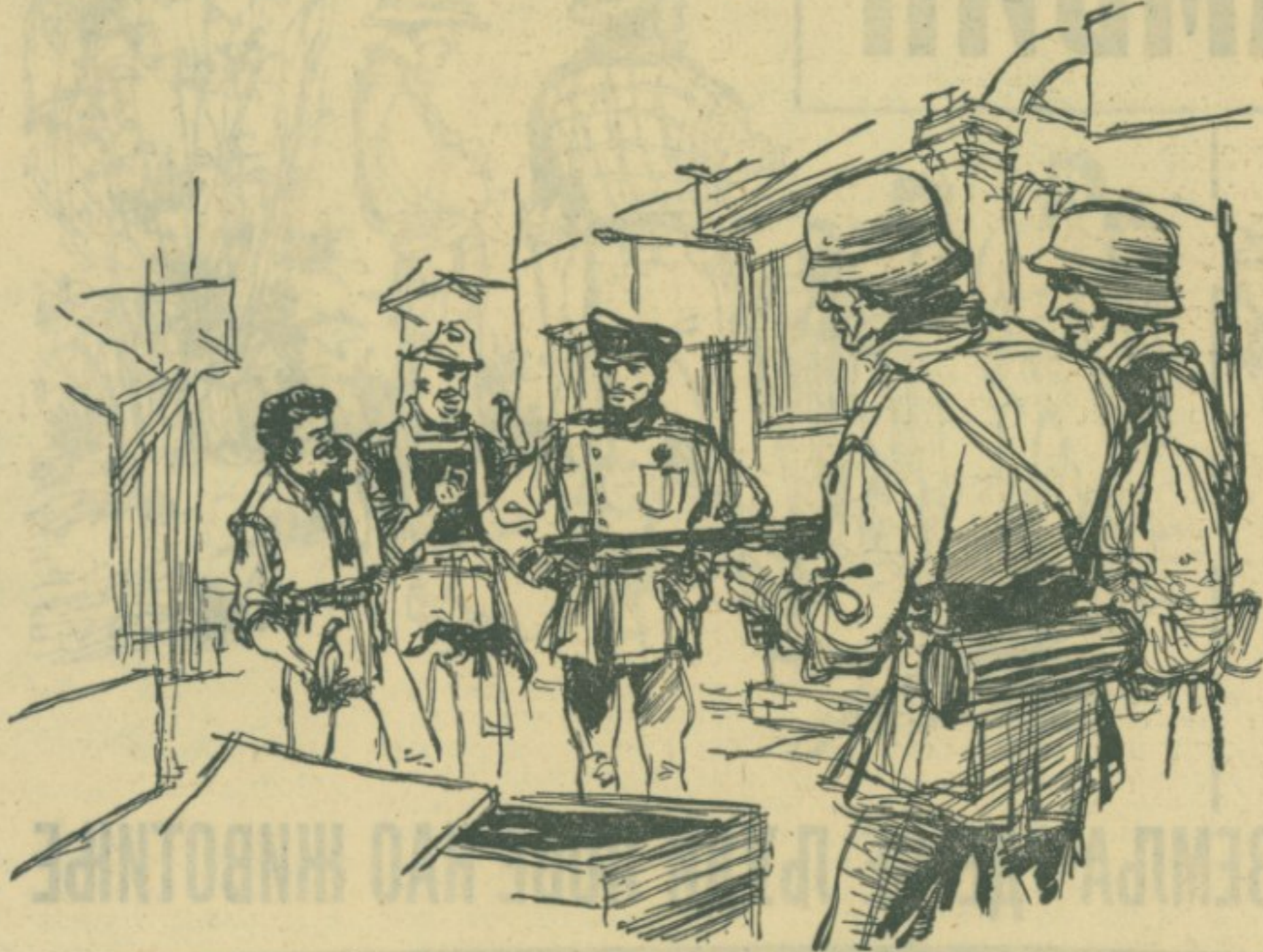
Из једног, ко зна одакле приспелог теретног вагона, неколицина сељака истоварује неке сандуке који чудно личе на оне што смо претходне ноћи видели на усамљеном месту на обали. То нису баш ти сандуци мада је њихов садржај исти.

Људи са својим теретом несметано стижу до излаза али их ту зауставља СС патрола која већ неколико дана контролише станицу.

Поручник је управо добио циркулар којим се упозорава на строгу контролу сваке веће пошиљке јер може да садржи оружје за диверзантске акције у позадини фронта.

Војници без много околишавања откивају један од сандука у нади да ће у њима пронаћи оружје. Али какво разочарање. Сељаци се гла-

ОПЕРАЦИЈА „ГОЛУБ“

сно смеју јер су пред њима лепе подгојене птице... Голубови. Најстарији сељак узима један помаснији пар и пружа га командиру обавештајући му на исквареном немачком језику да је то права посланица за „манџаре“ и саветује како да их справи. Немац се и сам смеје и добацује да Италијани и у најкритичнијим тренуцима мисле само на јело па наребује људима да пропусте овај чудан товар.

Слично се догађало на разним местима у простору од неких 50 до сто километара где су се концентрисале немачке снаге да би створиле мостобран према савезницима. Свауда су пошиљке садржавале једно исто: голубове, те веснике мира који су у овом случају имали да послуже за једну од најдуховитијих ратних операција у другом светском рату.

Идеја о овоме подухвату родила се у главама три официра у штабу који на њу можда и нису били наведени неком генијалношћу већ простом чињеницом што су сва тројица били страсни одгајивачи голубова. Случајно су били упознати са проблемом своје команде, која је желела да изврши изненадан напад на немачке трупе а да избегне тешке губитке по своје ваздухопловство.

Некако у то време десило се да је један од војника који је радио на савезничком радару био изведен на репорт зато што је објавио узбуну када му се учинило да је ухватио непријатељски авион на екрану, а доцније се испоставило да је то био само голуб који је на ноzi носио металну алку и мирно пролетео неколико пута испред саме радарске антене.

Та прича је дошла и до ушију наша три пријатеља који су је, причајући је међу собом, мало још разрадили и дошли на сјајну замисао.

Док су на седници шефова штабова који су одлучили о операцији, износили своју идеју генерали су их

слушали мал те не отворених уста. Један обичан трик са око хиљаду голубова могао је да буде одлучан у спасавању стотина живота и по исход целе операције.

Ево у чему се састојала операција „Голуб“:

Уз помоћ обавештајца, ко-

мандоса и антифашистички расположених елемената у позадини непријатеља, требало је подморницама, преко фронта пренетим пакетима и другим начинима пребаци-ти у близину места које је имало да буде бомбардовано — стотине голубова. Они би морали да чим буду пуштени на слободу крену у правцу Сицилије, одакле се цела операција и припремала и коју су у то време савезници већ заузели.

Један од присутних генерала поставио је умесно питање: одакле сада, за кратко време, набавити толике голубове? Али наши голубари, да их тако назовемо, и не мислише да ће им то једног дана послужити на дужности, пронашли су неког свог италијанског колегу који је имао велико узгајалиште голубова још од пре рата и однео више награда на светским изложбама. Он додуше није више имао онолико голубова као некада јер су му већи део војници приликом пролаза појели, али је зато знао све љубитеље ових птица на острву.

Пошто су у тајности сакупљене ове лепе и питоме птице (војници су причали да то генерали приређују тајне го-збе), нарочито стручњаци су ступили на посао. Крила и перје птица испрскано је фином емулзијом неке течности која је садржавала алуминијум и врло јако одбијала радио-таласе а око ногу је сваки голуб добио танке станиолске омотаче.

Успех је био изврстан: радарски сигнали су се одлично одбијали о њихово препарирано перје и стварали свакојаке мрље на екранима. А

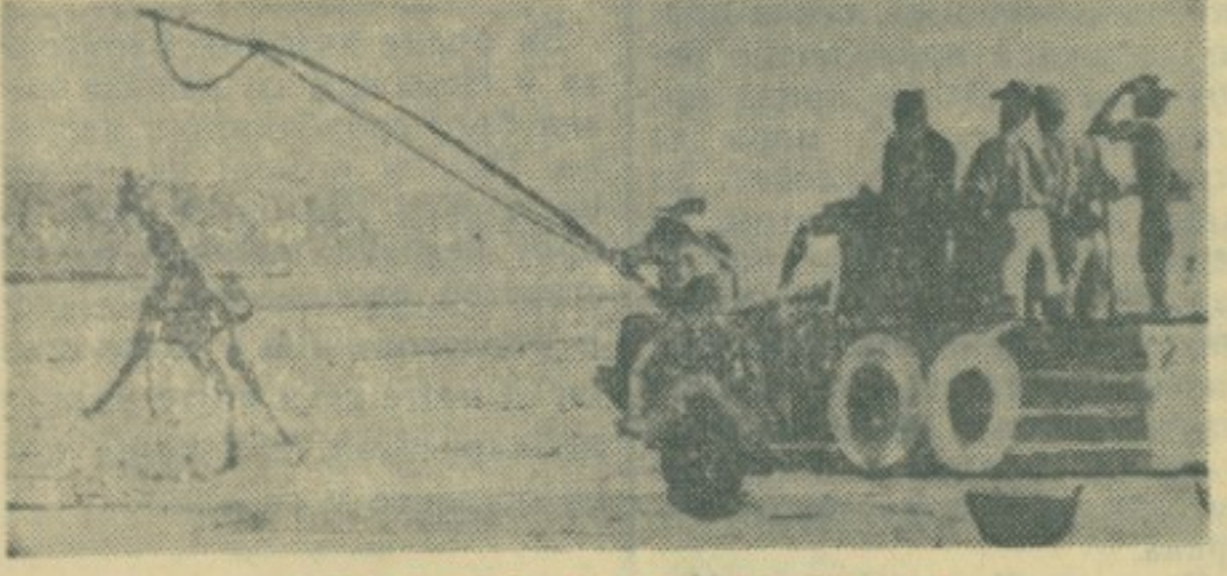
то је и био циљ. Требало је навести немачку противавионску одбрану на погрешан правац.

Одређеног јутра у заказан час отворена су врата на хиљадама малих кавеза у разним местима западно и јужно од тачака концентрација немачких дивизија, одакле су Немци и могли да очекују напад. Хиљаде белих птица винуло се у ваздух а на зеленим радарским екранима засијале су светле тачкице. Заурале су сирене на узбуну. Топови су почели да се окрећу ка јаким непријатељским „формацијама“ — како је јављао радар. Ловачки авиони са северних аеродрома почели су да се дижу у ваздух и да се распоређују према плану за одбрану од налета бомбардера из правца југ-запад.

И док су стотине људи који су по неколико дана чували голубове достављене помоћу разних канала, посматрали своје краткотрајне госте како крилима секу небо обасјано првим јутарњим зрацима, стотине брзих двомоторних бомбардера приближавало се, у великом кругу, са истока одакле се сунце тек појављивало.

Немачко изненађење било је потпуно јер су њихови топови и радари уперени ка западу и југу затајили у трепутку када су стотине тона експлозива и челика почели да падају одакле се нису ни најмање надали.

Судбина свих голубова који су учествовали у овој јединственој ратној операцији није утврђена али велика већина се вратила својим власницима на Сицилији док су неки постали жртве грабљивица и италијанских гурмана.

ОВАКО ИХ ЛОВЕ

У афричким земљама све се више забрањује лов ватреним оружјем. Број ловаца од заната свуда се смањује, а у Танганики свега их је двојица који са дозволом државне власти смеју да пуца-

ју на дивљач, и то само на старе мужјаке.

Наше слике показују како се лове афричке звери за потребе зоолошких вртова и филмских компанија.

КОНКУРС КАНАДСКОГ РАДИЈА

Пре извесног времена канадски радио је објавио конкурс који се састоји у постављању само једног питања. Учесници треба што пре да одговоре.

Прво питање је гласило: како бисте волели да се облачи облак супруга? Награду је добио учесник који је одговорио: „Брзо!“

Зам знаште?

КАПА КОЈА ХЛАДИ ИЛИ ГРЕЈЕ

Капа од пластичне масе напуњена течномшћу која дуго одржава одређену температуру, замениће термофоре и ке се са ледом. Ако се преко ноћи остави у фрижидеру, она ће вас освежити ујутру после непреспаване ноћи, а загрејана ће вам добро доћи код синузита и прехладе.

КИНЕСКИ ПОРЦЕЛАН У ИСТОЧНОЈ АФРИЦИ

У развалинама арапско-афричке метрополе Килва, на подручју Тангањике, откривени су интересантни предмети. Поред осталог пронађен је кинески накит и порцелан из 13. века.

У почетку 16. века Васко да Гама је покорио Килву а да је град у борби између Португалаца и побуњених Арапа био разорен.

„СВЕМИРСКА“ ПЛАСТИЧНА МАСА

У лабораторији једне америчке фабрике израдили су нову врсту суперпластичне масе којој су, због њених изванредних особина, дали име „свемирска“. По речима др Карла Шнајдера ова пластична маса одликује се тиме што је отпорна на ултраљубичасте зраке и друге врсте зрачења. Претпоставља се да ће нова пластична маса бити употребљена за један од оклопа на васнонским бродовима.

„НАЈВЕЊА ПЛАНИНА НА СВЕТУ“

Четворица немачких алпиниста ће крајем ове године први пут покушати да освоје планински врх Пумори висок 7.145 метара у подручју Монт Евереста. Овај планински врх се сматра „најлепшом планином на свету“, али и поред шест покушаја ниједној експедицији досад још није пошло за руком да га освоји.

ОДАКАЕ ПОТИЧЕ РЕЧ НЕАНДЕРТАА?

Када су 1856. године радници открили у једном кречњачком терену између Елберфелда и Диселдорфа неколико костију и једну лобању свет је тек тада упознао неандерталског човека који спада у најстарије људске расе.

Професор Анри Валоа је недавно тек протумачио покретне речи неандертала. На југу Рурске области тече река Дисел која је пре сто година вијугала између две стрме обале пуне хлада и зеленила. Овај питоми и лепо крај примамно је и младог немачког песника Нојмана да у њему потражи инспирације. Своја дела он је потписивао са Неандер преводџи своје презиме на грчки. Тако су становници ову котлину назвали Неандертал или Неандерталска котлина. Дела младог песника налазила су се некад у многим немачким библиотекама, али су доцније покољења заборавила сав свим и њега и његова дела. Тек када је ова лобања откривена у Неандерталској котлини ово име је постало славно.

ЧУДНА ЗВЕЗДА НА ЛЕДУ

ЗА ВРЕМЕ ПАУЗЕ ПОСЛЕ ТРЕНИНГА, ЦЕКИ ЈЕ РАСПОЛОЖЕН ЈЕР МУ ТРЕНЕР ПОСВЕЂУЈЕ ПАЖЊУ. ПОСЛЕ НЕКЕ ДОБРО ИЗВЕДЕНЕ ФИГУРЕ НА ЛЕДУ, ТРЕНЕР ГА ЗА НАГРАДУ СТАВЉА НА МАЛОГ ДРВЕНОГ КОЊА НА КОМЕ СЕ ЗАЛОВОЉНО КЛАШКА (горе). НАЈГЛАВНИЈА ЦЕКИЈЕВА ТАЧКА НА КЛИЗАЉКАМА ЈЕ ПРЕСКАКАЊЕ ЧИТАВОГ НИЗА ПРЕПОНА (доле).

Шимпанзо Цеки је, како се види, клизач на леду. Он је већ од своје треће године постао познат и обишао је готово целу Европу као и Даљеки исток. Данас се он појављује у великим градовима на ревијама на леду и врло је добро плаћен као права звезда те врсте.

Како је Цеки постао славан? Убрзо после рођења он је био ухваћен у афричкој прашуми и послат за Америку. Тамо га је запазио швајцарски клоун на леду Рене Лупареско и повео га са собом на турнеје. Тако му је постао тренер, а Цеки први мајмун — клизач на леду.

ЗИМСКИ ПОПУСТ

„Сензационално обарање цена“ за време зимске сезоне објавио је — музеј Карл Валентин у Минхену. Улазнице су снижене са 56 на 54 пфенига. Породице од преко 7 чланова имају бесплатан улаз, а студенти, пензионери и војна лица, укључујући и генерале, плаћају само по 30 пфенига.

ФИЛАТЕЛИЈА И ШПИЈУНАЖА

У првом светском рату поштанске марке су биле често коришћене у шпијунске сврхе. О томе се дознало тек после рата.

Године 1915. Енглези су фалсификовали немачке поштанске марке од 10 и 15 пфенига. Штампане су на нарочитој хартији тако да се текст писан специјалним мастилом на полећини није могао приметити, док се не би употребио одређени реактив. Овим маркама Енглези су снабдевали своје агенте у Немачкој, а ови су писали обична писма и слали их у неутралне земље. Примаоци су их одашиљали даље за Енглеску, где су марке дешифроване. Немачка војна цензура није наравно ни слутила да овакви извештаји постоје.

За ово се вероватно никад не би ни дознало, пише немачки филателистички часопис „Ди пост“, да један истакинути дипломата није неке од ових марака показао једном свом колеги, исто тако познатом филателисти, који то више није сматрао као тајну.

КАМЕРА САНЧНА ПУШЦИ

Одушевљени киноаматер Тед Стајм направио је пушци са кундаком за коју је фиксиром своју камеру од 8 мм. Сад са задовољством „пуца“ из своје камере на живот у дивљини.

РЕКОРДНА ДУЖИНА ШКОЛСКОГ РАСПУСТА

Италија је земља у којој школски распуст најдуже траје. Летњи распуст за основне и средње школе почиње крајем маја и траје без прекида до 1. октобра, односно 120 дана. У Немачкој су деца ван школе само месец дана, у Енглеској 42, а у Аустрији 60 дана. Ако италијанском распусту додамо још и Божићни од 10, као и ускршњи од 7 дана онда практично распуст траје 137 дана. Недавно је поднет предлог да се летњи распуст у Италији скрати од 120 на 105 дана.

СУШЕЊЕ ПОВРЋА ПОМОЋУ ВАКУУМА

Уобичајено је да се поврће суши у топлим коморама али при томе оно губи витамин Ц, боју, лако се ломи јер ако у њему остане 12 до 14 процената влаге.

Зато се у лабораторијама за проучавање робе при лењинградском трговинском институту извршени експерименти — сушење поврћа помоћу вакуума. На тај начин сушени кромпир, цвекла и разноврсно поврће није изгубило боју ни витамине, а сачувало је само један посто влаге.

Водоравно: 1) највећа артерија у организму; 5) река у Италији; 6) река у Сибиру; 8) планински венац у Јужној Америци; 10) два иста самогласника; 12) брдо на Криту; 13) планина у Грчкој; 15) академска титула; 16) место у Македонији на источном језеру; 17) острво у Преспанском језеру; 19) пословни пријатељ; 20) снажан; 22) острво на Јадрану; 23) домаћа животиња; 25) завршетак музичког комада; 27) врста минерала; 28) предлог; 29) кварци шкриљац; 30) срећка; 31) два слова; 32) притока Дунава; 33) првак; 35) град на Јадрану; 36) украс.

Усправно: 1) река у Бугарској; 2) лична заменица; 3) грчко слово; 4) иницијали нашег књижевника („Травничка хроника“); 5) место у Црној Гори на реци Лиму; 7) јединственост, збијеност; 8) опера Ђузепе Вердија; 9) име недавно преминулог филмског глумца Тобла; 11) заоб; 13) коло; 14) полуострво на северном делу Јадрана; 18) полуострво крај Дубровника; 21) најстарији женски лирски песник; 23) кантон у југозападном делу Швајцарске; 24) мочварна; 26) плодно место у пустињи; 30) део бильке; 32) прет број; 34) хемијски знак за калај; 35) иницијали аутора „Изабирачице“.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) зоб; 4) аут; 7) Дубровник; 10) ума; 11) ало; 12) Гојко В(ановић); 13) као; 15) ак; 16) ауто; 18) клис; 20) Лаб; 21) Ват; 22) Каник; 25) Цер; 27) Аве; 29) ала; 31) Менделсон; 34) рт; 35) ара; 36) М(ан) Т(омас); 37) етар; 39) небо; 41) лаж; 42) сан.

Усправно: 1) зумбул; 2) оба; 3) бр; 4) ав; 5) Уна; 6) Тилиз; 7) дуга; 8) ода; 9) кокс; 13) кобац; 14) оквир; 17) так; 19) лак; 23) ревер; 24) Трента; 26) пломба; 27) амрел; 28) ен; 29) ас; 30) Антон; 32) дар; 33) лам; 38) аж; 40) ес.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ИГРА СТРЕЛИЦОМ

Упитајте ваше другове да ли би могли иглу за шивење једним хицем да забоду у неки хрпени предмет. Ако нико не успе, ви узмите иглу и кроз њену рупицу провуците комадић конц од 18 сантиметара. Игла ће на тај начин имати претегу која ће приликом додира са дрвеним предметом регулисати тежину удара и ваша игла се неће одбити од површине, него задржати у њој. Начините два или три круга и за опкладу гађајте иглом у мету.

У КРУГ

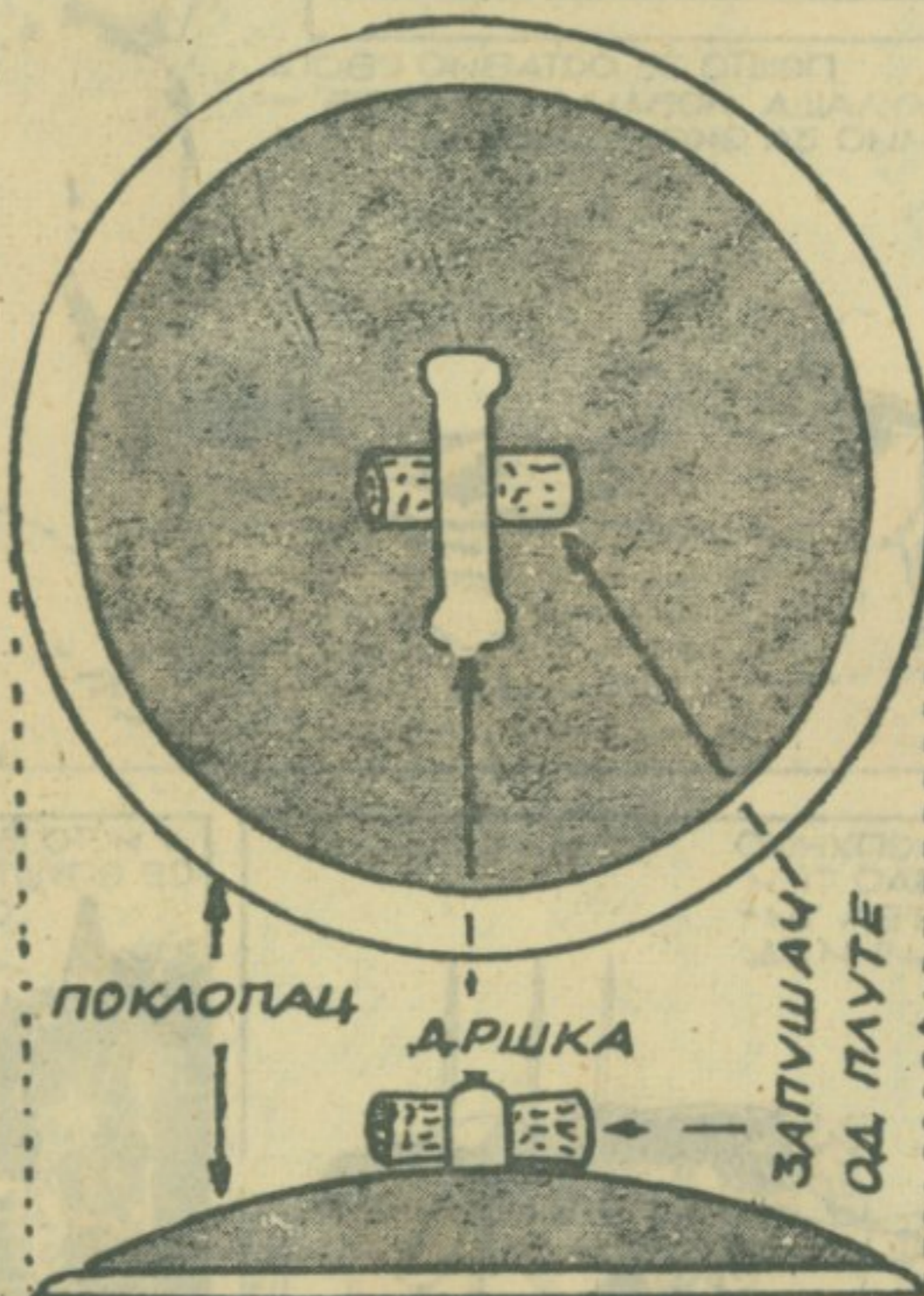
Ево једне једноставне игре која не захтева никакав материјал већ само пажњу и знање азбуке. Играч који управља игром позива свог суседа који седи с десне стране од њега за столом, да каже нешто. Прет поставимо да је он рекао: „Време пролази“. Вођа узвикне: „Време пролази пријатно“. Сви играчи редом, треба да понове ове речи „време пролази“ и доладу један прилог који почиње са п. Када поново дође ред на оног који је почео, он уместо речи „пријатно“ ставља једну реч на б и тако редом, док се не измењају сва слова азбуке.

Радите као они

Често се каже: ћути као риба; лева као савај; лењ као буба итд. Пробајте и ви да лопуните следеће изреке: вредан као . . . ; звижди као . . . ; пије као . . . ; преде као . . . ; дркти као . . . ; плива као . . . ; скаче као . . . ; пши је као . . .

Ако не умете да допуните ево вам решења: вредан као мрав. Звижди као кос. Пије као сунђер. Преде као мачка. Дркти као лист. Плива као риба. Скаче као јаре. При је као гавран.

Да се прсти не опеку

Видели сте сигурно како ваша мама диже поклопац са суда држећи у руци дршку која је готово исто толико топла као и сам суд. Да бисте начинили изолацију за дршку користите према нашем цртежу: један запушач од плуте углавите испод дршке. И то је све. Кад подижете поклопац уместо дршку прихватите палцем и кажипрстом запушач. Плуца, као и обично дрво, наспрот металима, не проводи топлоту. Кад нешто ври у лонцу узиниће и поклопац врелим, али ваша, овако осигурана дршка остаје хладна. Ако хоћете да изненадите своју мајку ви јој начините овакав изолован поклопац и видећете да ће се обрадовати.

... период од 40 до 50 минута, колико траје академски час, представља максимум времена у коме можемо да се концентришемо на један предмет па и тада наше интересовање „шета“.

... мишићи у човечем телу по тежини износе око 3/4 укупне тежине тела.

... за најстарију српску заставу за коју се зна сматра се застава жупана

намирше свој траг те се због тога лако сналази у шуми.

... археолошки музеј у Сплиту, основан 1821. године, најстарији је музеј у нашој земљи.

... колико је досад познато, Марија Нешкова из Новог Сада била је прва Српкиња која је редовно учила гимназију. У Новом Саду гимназија је била отворена 1731. године, а Марија се у њу уписала 1753. године.

Десе, сина краља Владислава I. Застава је била црвена и плава.

... славни анатом Андреас Везалијус (1514—1564), професор универзитета у Падови, држао је три недеље узастопце предавања од 10 узра до мрака, и то зими јер би се у друго годишње доба лешеве квариле. Овај велики напор Везалијус је успевао не само да сам издржи, већ да га наметне својој слушаоници од 500 студената.

... лабуд толико мало познаје своје јаје да хоће да лежи и на флашама.

